

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2020/21: MJU9

Klimatpolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om det internationella klimatarbetet, EU:s klimatpolitik, övergripande svensk klimatpolitik, nationella styrmedel, negativa utsläpp och kompletterande åtgärder, forskning, industri och export, utvärdering och rapportering samt klimatanpassning.

I betänkandet finns 16 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och åtta särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utgångspunkter för klimatpolitiken.....	6
Utskottets överväganden.....	9
Det internationella klimatarbetet	9
EU:s klimatpolitik	13
Övergripande svensk klimatpolitik.....	19
Nationella styrmedel.....	25
Negativa utsläpp och kompletterande åtgärder.....	31
Forskning.....	38
Industri och export.....	39
Utvärdering och rapportering	44
Klimatanpassning	46
Motioner som bereds förenklat.....	49
Reservationer	50
1. Klimatdiplomati, punkt 1 (M)	50
2. Klimatdiplomati, punkt 1 (C)	50
3. Globalt minimipris på koldioxidutsläpp, punkt 2 (M, SD)	51
4. Det nordiska samarbetet, punkt 3 (V).....	53
5. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (M)	54
6. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (C)	55
7. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (L)	56
8. Utsläpp från inrikes transporter, punkt 6 (KD).....	57
9. Produktion av biodrivmedel, punkt 7 (M, KD).....	58
10. Bonus–malus-systemet och klimatklivet, punkt 8 (KD).....	59
11. Rättsliga hinder när det gäller CCS och bio-CCS, punkt 9 (M, KD)....	60
12. CCS och bio-CCS i övrigt, punkt 10 (M)	60
13. Internationella utsläppsminskningar, punkt 11 (M, SD).....	61
14. Utvärdering och rapportering, punkt 15 (M, KD).....	62
15. Utvärdering och rapportering, punkt 15 (L)	62
16. Klimatanpassning, punkt 16 (C).....	63
Särskilda yttranden	65
1. CCS och bio-CCS i övrigt, punkt 10 (L)	65
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M).....	66
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD)	66
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C).....	66
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (V)	66
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD).....	66
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (L).....	66
8. Liberalernas förslag om LULUCF, forskning samt industri och export (L).....	67
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	68
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	68
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	79

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Klimatdiplomati

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 4,

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 47 och

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (C)

2. Globalt minimipris på koldioxidutsläpp

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 49 och 50 samt

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 43.

Reservation 3 (M, SD)

3. Det nordiska samarbetet

Riksdagen avslår motion

2020/21:597 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 4 (V)

4. EU:s klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 3 i denna del och 7,

2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 5,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 10 och 44–46 samt

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 23 och 38–40.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (L)

5. Övergripande svensk klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1462 av Mathias Tegnér (S),

2020/21:2503 av Patrik Engström m.fl. (S) yrkande 2 och

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkandena 6, 7 och 24.

6. Utsläpp från inrikes transporter

Riksdagen avslår motion

2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 8 (KD)

7. Produktion av biodrivmedel

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8 och

2020/21:3475 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 9 (M, KD)

8. Bonus–malus-systemet och klimatklivet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 11,

2020/21:3171 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 19 och

2020/21:3172 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 22.

Reservation 10 (KD)

9. Rättsliga hinder när det gäller CCS och bio-CCS

Riksdagen avslår motion

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 11 (M, KD)

10. CCS och bio-CCS i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 22 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 14 och 18.

Reservation 12 (M)

11. Internationella utsläppsminskningar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 53 och

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 45.

Reservation 13 (M, SD)

12. Klimatsatsningar inom LULUCF

Riksdagen avslår motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 9.

13. Forskning

Riksdagen avslår motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 22.

14. Industri och export

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11 och 42.

15. Utvärdering och rapportering

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 41.

Reservation 14 (M, KD)

Reservation 15 (L)

16. Klimatanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 25 och

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 16 (C)

17. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 februari 2021

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S), Nina Lundström (L), Staffan Eklöf (SD), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Magnus Ek (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 100 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2020/21. Motionsyrkandena rör det internationella klimatarbetet, EU:s klimatpolitik, övergripande svensk klimatpolitik, nationella styrmedel, negativa utsläpp och kompletterande åtgärder, forskning, industri och export, utvärdering och rapportering samt klimatanpassning. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, eller frågor som omfattas av propositioner som regeringen enligt sin senaste propositionsförteckning kommer att lämna till riksdagen under våren 2021, och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Utgångspunkter för klimatpolitiken

Internationella avtal och Agenda 2030

I december 2015 enades världens länder i Paris om ett nytt klimatavtal. Den globala uppvärmningen ska enligt avtalet hållas under 2 grader Celsius, och ansträngningar ska göras för att hålla ökningen under 1,5 grader jämfört med förindustriell nivå. Avtalet innebär att länder utarbetar, meddelar och upprätthåller s.k. nationellt fastställda klimatbidrag, dvs. löften om vad man avser att göra för att minska utsläppen av växthusgaser. Parterna ska successivt öka sina bidrag, och dessa ska förnyas vart femte år. Sverige ratificerade Parisavtalet den 13 oktober 2016 och blev part den 12 november 2016, vilket innebär att Sverige formellt åtagit sig att genomföra avtalet.

FN:s klimatmöte i Katowice, COP 24, i december 2018 resulterade i en gemensam regelbok för hur länderna ska planera, kommunicera, genomföra, rapportera och följa upp sina åtaganden under Parisavtalet. I regelboken finns också regler för hur man ska följa upp det globala klimatarbetet för att se hur det svarar mot målen i Parisavtalet. Länderna som deltog i klimatmötet i Katowice åtog sig inte att höja sina ambitioner när det gäller att minska koldioxidutsläppen, utan tidigare utsatta ambitioner står fast. Med dem skulle världens temperatur höjas med 3 grader enligt FN:s klimatpanel IPCC:s specialrapport om 1,5 graders global uppvärmning, alltså över de max 2 grader som Parisavtalet slår fast att temperaturen får höjas.

I december 2019 hölls FN:s klimatkonventions 25:e partsmöte (COP 25) i Madrid. Ambitionen var att slutföra de återstående tekniska detaljerna i Parisavtalet. En av de stora frågorna var utformningen av artikel 6, som handlar om frivilliga marknader för handel med utsläppsrätter. Någon

överenskommelse kunde dock inte nås i denna del utan den sköts upp till COP 26. Det klimatmötet skulle ha hållits i Glasgow i november 2020 men har skjutits upp ett år med anledning av coronapandemin.

Under 2015 antog världens länder 17 globala hållbarhetsmål till 2030, den s.k. Agenda 2030. Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna är ett av dessa.

EU:s klimatmål och långsiktiga klimatstrategi

Följande kvantitativa mål ligger till grund för EU:s klimatpolitik:

- I oktober 2009 antog Europeiska rådet EU:s långsiktiga mål som är att till 2050 minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent jämfört med 1990.
- Till 2020 ska EU:s utsläpp minska med 20 procent jämfört med 1990, andelen energi från förnybara energikällor ska öka till 20 procent och energiförbrukningen ska minska med 20 procent. Målsättningen genomförs genom de rättsakter som antagits på EU-nivå under ett samlat klimat- och energipaket till 2020.
- I oktober 2014 antog Europeiska rådet slutsatser med riktlinjer för ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik till 2030. Enligt beslutet ska utsläppen av växthusgaser till 2030 ha minskat med >40 procent inom EU jämfört med 1990, och 27 procent förnybar energi och 27 procent bättre energieffektivitet ska uppnås. Enligt beslutet ska målet gälla för hela ekonomin. Dessutom ska regler fastställas för hur växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) ska bokföras.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (LULUCF-förordningen) antogs regler om bokföring av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk.

Den 4 mars 2020 presenterade Europeiska kommissionen sitt förslag till en europeisk klimatlag, COM(2020) 80. Förslaget syftar till att fastställa ett ramverk för att uppnå unionens gemensamma målsättningar om klimatneutralitet (nettonollutsläpp) av växthusgaser till 2050 och framsteg i klimatanpassningsarbetet.

I september 2020 presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande om en höjning av Europas klimatambition för 2030, COM(2020) 562. I meddelandet konstaterar kommissionen att EU:s klimatmål till 2030 bör höjas så att nettoutsläppen av växthusgaser minskar med minst 55 procent jämfört med 1990. Kommissionen konstaterar vidare att åtgärder kommer att krävas i alla sektorer för att uppnå detta mål och att sektorsvisa ambitioner kommer att fastställas mot bakgrund av ett skärpt 2030-mål.

Sveriges klimatpolitiska ramverk

Den 15 juni 2017 beslutade riksdagen om ett nytt klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Ramverket omfattar en klimatlag, ett långsiktigt klimatmål och etappmål för att minska inhemska växthusgaser samt ett klimatpolitiskt råd. Riksdagen beslutade i samband med ramverket även om en ny precisering av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan som lyder: Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Till miljö kvalitetsmålet hör fem etappmål, varav de fyra sistnämnda beslutades av riksdagen 2017:

1. Utsläppen av växthusgaser i Sverige från verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990.
2. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990.
3. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn (Effort Sharing Regulation), dvs. växthusgasutsläppen utanför EU ETS, bör senast 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
4. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
5. Växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU ETS) ska senast 2030 minska med minst 70 procent jämfört med 2010.

Miljö kvalitetsmålet har kopplingar till tre globala hållbarhetsmål i Agenda 2030, varav mål 7 Hållbar energi för alla och mål 11 Hållbara städer och samhällen har direkta kopplingar och mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald har indirekta kopplingar.

Utskottets överväganden

Det internationella klimatarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatdiplomati, ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp och det nordiska samarbetet.

Jämför reservation 1 (M), 2 (C), 3 (M, SD) och 4 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 4 anförs att Sverige ska vara ett föregångsland och utöva klimatdiplomati i det globala, europeiska och regionala klimatarbetet och främja regelverk på alla nivåer för att ekonomiska styrmedel effektivt ska kunna användas för minskad klimatpåverkan. Enligt motionärerna krävs ett starkt globalt klimatarbete.

Även i kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 47 och partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41 lyfter man frågan om klimatdiplomati. Motionärerna anför att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet. Det bör vara prioriterat i samband med nästa klimattoppmöte.

I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 49 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att verka för ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp. I yrkande 50 i samma motion och i partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 43 föreslås att Sverige ska ta initiativ till förhandlingar om ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp inför nästa klimattoppmöte. Motionärerna anför att FN:s klimatpanel lyfter fram ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp som ett av de viktigaste verktygen för att minska utsläppen och nå målet i Parisavtalet.

Kommittémotion 2020/21:597 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11 berör det nordiska samarbetet. Motionärerna anför att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för ett stoppdatum till 2035 för försäljning av fossila drivmedel.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

I december 2019 överlämnade regeringen den första klimatpolitiska handlingsplanen till riksdagen (prop. 2019/20:65). I handlingsplanen redovisar regeringen hur det klimatpolitiska arbetet bör bedrivas inklusive de beslutade och planerade åtgärder som bidrar till att nå de nationella och globala klimatmålen. När det gäller det internationella klimatarbetet anför regeringen i handlingsplanen att Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet både av

Parisavtalet och av Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling. Regeringen anför vidare att det sedan COP 24 finns ett robust och långsiktigt regelverk för hur länder bl.a. ska planera och följa upp sina åtaganden enligt Parisavtalet och att det nu är viktigt att fokusera på att genomföra avtalet och kontinuerligt höja den globala ambitionen i klimatarbetet. Regeringen verkar för att genomförandet av Parisavtalet ska leda till att det internationella klimatarbetet stärks. Genom internationellt samarbete angrips utsläppsutvecklingen på ett effektivare sätt, och det möjliggör större utsläppsminskningar i länder med stora och växande utsläpp.

Regeringen framhåller i klimathandlingsplanen att Sveriges ledande roll i klimatarbetet underlättar den globala omställningen. Genom en ambitiös nationell klimatpolitik och ett omfattande utvecklingssamarbete, bl.a. genom Sveriges stora bidrag till klimatfonder, är Sverige en trovärdig samarbetspart och ledande aktör på klimatområdet. En av hörnstenarna i Parisavtalet är att rika länder ska gå före och minska sina utsläpp och samtidigt stötta andra länder i deras omställning. I enlighet med Sveriges åtaganden i Parisavtalet ska Sverige inta en ledande position i fråga om att finansiera omställningen till klimatsmarta samhällen. Det gäller såväl offentliga medel som att göra finansiella flöden förenliga med en strävan mot låga växthusgasutsläpp och en klimatmässigt motståndskraftig utveckling.

Vidare kan noteras att regeringen i klimathandlingsplanen anför att det är grundläggande för klimatpolitiken att sätta ett pris på utsläppen. Energi- och koldioxidskatterna har en särställning när det gäller påverkan på utsläppsutvecklingen i Sverige sedan tidigt 1990-tal och är fortfarande av grundläggande betydelse för utsläppen från exempelvis transporter, fjärrvärmeproduktion och industrin utanför EU ETS. Regeringen anser att det är viktigt att verka för skärpta åtaganden för alla länder med stora utsläpp för att främja en global prissättning av växthusgasutsläpp.

Regeringen anför även att klimatfrågan är en av regeringens främsta prioriteringar i EU-arbetet och att EU har en avgörande roll som global ledare i klimatfrågan, både genom att bidra till att nå Parisavtalets långsiktiga mål och genom att visa omvärlden att det går att förena god ekonomisk tillväxt med klimatomställning. Regeringen framhåller att EU:s ambitionsnivå i klimatarbetet måste höjas för att EU ska kunna vidmakthålla sin ledande roll.

När det gäller klimatdiplomati anför regeringen i klimathandlingsplanen att den svenska klimatdiplomatin bygger på tre element: policydialog, finansiering och innovativ teknologi. Dessa tre element samverkar för att stärka förutsättningarna för ett mer ambitiöst genomförande av Parisavtalet och omställningen till klimatsmarta samhällen. Regeringen framhåller att Sverige genom policydialogen delar erfarenheter med andra länder av det nationella genomförandet av Parisavtalet. Regeringen betonar vidare att omställningen till klimatsmarta samhällen kräver omfattande finansiering och att Sverige kan bistå både med biståndsmedel och med utbyte kring utformning av regelverk och incitament som styr finansiella flöden i linje med Parisavtalets mål. Svenska företag kan erbjuda den innovativa teknologi och

de lösningar som krävs för omställningen. De tre elementen i klimatdiplomatien stöttar enligt regeringen de svenska utlandsmyndigheterna i deras påverkansarbete för ett mer ambitiöst genomförande av Parisavtalet på global, regional och nationell nivå.

När det gäller klimatdiplomati inom EU kan vidare noteras att Europeiska unionens råd för utrikes frågor antog slutsatser om klimatdiplomati i februari 2019 och januari 2020. I slutsatserna från 2020 anförde rådet bl.a. att det är avgörande att EU föregår med gott exempel om man ska lyckas höja den globala ambitionsnivån som helhet. Vidare anfördes att det är oerhört brådskande att stärka de globala åtgärderna för att bemöta klimatkrisen. Europeiska unionen är fast besluten att bidra till att höja den globala ambitionsnivån och kommer att använda alla de verktyg som står till dess förfogande. Vidare framhölls bl.a. att ett ökat och varaktigt internationellt engagemang är avgörande för att ta itu med klimatförändringarna.

Utrikesminister Ann Linde anförde vid den utrikespolitiska debatten den 12 februari 2020 att Sverige kommer att fortsätta att visa ledarskap genom en klimatdiplomati som uppmanar andra länder till höjda ambitioner. Ministern framhöll att EU är en nödvändig kraft i det globala klimatarbetet och uttalade att Sverige ska fortsätta att visa ledarskap både inom och utanför EU.

När det gäller det nordiska samarbetet anför regeringen i klimathandlingsplanen att nordiskt samarbete driver på för koldioxidneutralitet. Av handlingsplanen framgår att de nordiska statsministrarna i januari 2019 antog en deklARATION där de förbinder sig att arbeta för koldioxidneutralitet i de nordiska länderna. Deklarationen pekar ut ett stort antal områden för ökat nordiskt samarbete, och ett arbete har inletts för att identifiera nya möjliga samarbetsområden. I augusti 2019 antog statsministrarna också en ny vision för det nordiska samarbetet som innebär att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region till 2030. Insatser på klimatområdet står i centrum även här. Nordiska erfarenheter och nordiskt kunnande kan enligt regeringen bidra till att både främja höjd ambition under Parisavtalet och främja dialog med andra länder i internationella förhandlingar. Det nordiska samarbetsprogrammet för miljö och klimat 2019–2024, som förhandlades fram under svensk ledning, har därför som målsättning att de nordiska länderna ska bidra till ett ambitiöst genomförande av Parisavtalet och fortsätta att vara föregångare i den nödvändiga klimatomställningen. Regeringen anför att det nordiska samarbetet är prioriterat och att regeringen arbetar för att det ska stärkas ytterligare.

Avslutningsvis kan noteras att miljö- och jordbruksutskottet tidigare har behandlat frågor om Sveriges ambitioner i det internationella klimatarbetet, bl.a. i betänkande 2018/19:MJU4 Klimatpolitik. Där konstaterade utskottet att rikare länder som Sverige har ett särskilt ansvar enligt Parisavtalet för att gå före i det globala klimatarbetet. Utskottet anförde att det delar regeringens syn att klimatfrågan är en global utmaning och att det är utvecklingen ur ett globalt perspektiv som är avgörande för möjligheterna att nå det övergripande klimatmålet. Utskottet instämde i regeringens bedömning att ambitionen i

klimatearbetet bör höjas i linje med Parisavtalets målsättningar. Utskottet bedömde även att Sverige redan är aktivt pådrivande i det internationella klimatearbetet liksom i genomförandet av Parisavtalet. Utskottet instämde vidare i att Sverige agerar som ett föregångsland och att Sverige sätter det internationella klimatearbetet högt på dagordningen.

Utskottets ställningstagande

Coronapandemins effekter har drabbat världen hårt. Klimatförändringarna är dock fortfarande vår tids ödesfråga, och det är viktigt att klimatomställningen blir tongivande i arbetet med återhämtningen efter coronakrisen. Det är av största vikt att det globala klimatearbetet fortsätter. Förverkligandet av Parisavtalets långsiktiga mål kräver ett starkt globalt samarbete. Som utskottet tidigare har konstaterat har rikare länder som Sverige ett särskilt ansvar enligt Parisavtalet för att gå före i det globala klimatearbetet. Utskottet ställer sig således bakom regeringens ställningstagande att Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet av Parisavtalet. Det är viktigt att fokusera på att genomföra avtalet och att kontinuerligt höja den globala ambitionen i klimatearbetet. Klimatfrågan är en av regeringens främsta prioriteringar i EU-arbetet och utskottet delar regeringens uppfattning att EU har en avgörande roll som global ledare i klimatfrågan. Utskottet välkomnar regeringens besked när det gäller klimatdiplomatiken, både på svensk nivå och inom EU, och delar regeringens uppfattning att det är grundläggande för klimatpolitiken att det sätts ett pris på utsläpp av växthusgaser. Liksom regeringen anser utskottet att det är viktigt att verka för skärpta åtaganden för alla länder med stora utsläpp för att främja en global prissättning av växthusgasutsläpp. Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna 2020/21:2922 (C) yrkande 4, 2020/21:3349 (M) yrkandena 47, 49 och 50 samt 2020/21:3368 (M) yrkandena 41 och 43 kan lämnas utan åtgärd.

Utskottet välkomnar vidare det arbete för koldioxidneutralitet som pågår inom det nordiska samarbetet och noterar att detta arbete är prioriterat för regeringen och att det enligt regeringen ska stärkas ytterligare. Även motion 2020/21:597 (V) yrkande 11 kan därmed lämnas utan åtgärd.

EU:s klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s klimatmål, den gröna given och EU ETS.

Jämför reservation 5 (M), 6 (C) och 7 (L).

Motionerna

EU:s klimatmål och den gröna given

I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 38 anförs att regeringen ska verka för att EU skärper sina klimatmål till 2030 och 2050. Motionärerna välkomnar de höjda ambitionerna för EU:s klimatarbete som de uttrycks i den gröna given och anför att de står bakom Europeiska kommissionens förslag om nettonollutsläpp senast 2050 och minst 55 procent lägre utsläpp 2030 jämfört med 1990. Enligt yrkandena 45 respektive 39 i samma motioner ska regeringen verka för att EU:s klimatmål till 2050 ska gälla alla medlemsländer och inte enbart unionen i sin helhet. I yrkandena 46 respektive 40 i samma motioner anförs vidare att regeringen ska verka för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål till 2030 och 2050.

I kommittémotion 2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål inom ramen för den gröna given och stärka det internationella klimatarbetet för att nå Agenda 2030:s och Parisavtalets mål. I yrkande 2 i samma motion anförs att den gröna given ska främja tillväxt i kombination med utsläppsminskning med mål om klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland senast 2050. Motionärerna framhåller att den gröna given har potential att bidra till en omställning mot ett mer klimatsmart, resurseffektivt och energieffektivt EU där utsläppen är frikopplade från den ekonomiska tillväxten. Den stärker klimatmålen till 2030 och syftar till att påskynda utsläppsminskningstakten av växthusgaser i EU. I yrkande 3 i samma motion i denna del anförs att klimatmålen i EU bör skärpas ytterligare och att det långsiktiga målet bör vara att nå klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland 2040.

Motionärerna i kommittémotion 2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 5 anför att den gröna given ska bejaka bioekonomins potential att minska beroende av fossila källor genom substitution samt dess förmåga att bidra till uppfyllelse av EU:s klimatmål.

I kommittémotion 2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om ett fördjupat europeiskt samarbete inom klimat- och miljöpolitik i enlighet med EU:s gröna giv.

Motionärerna anför att det är centralt att Sverige står upp för och prioriterar arbetet inom EU med den gröna given.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Rickard Nordin m.fl. föreslår i kommittémotion 2020/21:2922 (C) yrkande 7 att möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU ETS ska ses över. Motionärerna framhåller att incitamenten för minusutsläpp måste stärkas, att tekniken för minusutsläpp är dyr och att det är viktigt att utvecklingen går framåt både nationellt och internationellt.

I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 10 och partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 23 anføres att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter anpassas till användningen av koldioxidavskiljning och lagring, s.k. CCS (carbon capture and storage) och s.k. bio-CCS, dvs. avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor, i anslutning till nästa översyn av systemet.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Den gröna given

Europeiska kommissionen presenterade i december 2019 sitt meddelande om den europeiska gröna given (COM(2019) 640). Den gröna given är en tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettonollutsläpp av växthusgaser, och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser.

I den gröna given anger kommissionen att den i mars 2020 avser att lägga fram ett förslag om en klimatlag för EU där målet om klimatneutralitet till 2050 byggs in i lagstiftningen. Vidare anför kommissionen att den senast sommaren 2020 avser att lägga fram en plan för att höja EU:s mål för minskade växthusgasutsläpp för 2030 till minst minus 50 procent, med sikte på minus 55 procent. Kommissionen anför vidare att den senast i juni 2021 avser att se över och vid behov föreslå ändringar av alla relevanta klimatrelaterade politiska instrument, bl.a. systemet för utsläppshandel, ansvarsfördelningsförordningen, förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF-förordningen) samt energiskattedirektivet.

När det gäller bioekonomin kan noteras att kommissionen anför att hållbar återbeskogning, ny skogsplantering och att man återställer utarmade skogar kan öka upptaget av koldioxid och samtidigt förbättra skogarnas motståndskraft och främja den cirkulära bioekonomin. Kommissionen kommer att utarbeta en ny skogsstrategi för att bl.a. främja bioekonomin.

Enligt Regeringskansliets faktapromemoria 2019/20:FPM13 Meddelande om en europeisk grön given välkomnar regeringen meddelandet och att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt under den nya kommissionens

mandatperiod. I promemorian anføres vidare att klimatomställningen innebär en möjlighet att stärka EU:s konkurrenskraft och välfärd. En klimatlag på EU-nivå bör lägga fast ett långsiktigt utsläppsmål om nettoollutsläpp till senast 2050 samt vägledande principer för att nå detta mål. Förslagen bör grunda sig på ett tydligt europeiskt mervärde och samhällsekonomisk effektivitet. Regeringen välkomnar att den gröna given ska bidra till en konkurrenskraftig ekonomi som också skyddar, bevarar och förbättrar EU:s naturkapital och biodiversitet samt allmänhetens hälsa och välbefinnande. Regeringen stödjer ansatsen att EU-budgeten ska bidra till en klimatomställning i hela EU. Regeringen ser fram emot en översyn av EU:s system för handel med utsläppsrätter bl.a. för att ökade kostnader för utsläppen ska bli en starkare drivkraft i klimatomställningen.

När det gäller frågan om bioekonomin kan noteras att regeringen enligt faktapromemorian välkomnar att kommissionen tar fram en ny skogsstrategi. Regeringen anser att strategin även fortsättningsvis ska betona skogens mångsidighet och ta sin utgångspunkt i hållbart skogsbruk och därmed omfatta både brukande och bevarande av skog som jämbördiga mål. Regeringens målsättning är att skogsstrategin ska vara jämbördig och samstämmig med strategierna om biologisk mångfald, bioekonomi och klimatanpassning och att det nationella självbestämmandet i skogliga frågor ska fortsätta att värnas.

Miljö- och jordbruksutskottet välkomnade i sitt granskningsutlåtande över kommissionens meddelande om den gröna given det förslag om en europeisk klimatlag som kommissionen lämnat i enlighet med vad som aviserades i den gröna given (utl. 2019/20:MJU17). Utskottet uttalade att det anser att den europeiska klimatlagen bör lägga fast det långsiktiga utsläppsmålet om nettoollutsläpp till senast 2050 samt vägledande principer för att nå detta mål. EU:s mål för minskningar av växthusgasutsläpp till 2030 bör skärpas till minst minus 55 procent jämfört med 1990 och vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Utskottet uttalade vidare att det ansåg att målet om nettoollutsläpp till senast 2050 bör gälla såväl för EU som helhet som för varje enskild medlemsstat på nationell nivå. Utskottet anförde även att lagstiftningen i klimatramverket till 2030 behöver ses över så tidigt som möjligt och välkomnade därför den översyn som aviseras i meddelandet.

När det gäller bioekonomin framhöll utskottet bl.a. att skogsstrategin bör formuleras så att den främjar en växande skogsnäring och ett hållbart skogsbruk. Skogsstrategin ska vara jämbördig med bl.a. EU:s strategier om biologisk mångfald, bioekonomi och klimatanpassning. Utskottet uttalade även att EU:s bioekonomistategi bör fortsätta att syfta till att göra det möjligt att ersätta fossilintensiva material och bränslen med förnybara, biobaserade alternativ.

Förslaget till en europeisk klimatlag

Den 4 mars 2020 presenterade Europeiska kommissionen sitt förslag till en europeisk klimatlag.¹ Förslaget syftar till att fastställa ett ramverk för att uppnå unionens gemensamma målsättningar om klimatneutralitet (nettonollutsläpp) av växthusgaser till 2050 och framsteg i klimatanpassningsarbetet. Vidare ska kommissionen senast i september 2020 se över och vid behov lämna förslag på ett skärpt utsläppsmål till 2030.

Av Regeringskansliets faktagromemoria 2019/20:FPM30 En europeisk klimatlag framgår att regeringen välkomnar förslaget. Regeringen anser att EU efter 2050 bör uppnå negativa utsläpp i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål och att målet om nettonollutsläpp till senast 2050 också bör gälla både för EU och för varje enskild medlemsstat på nationell nivå. EU:s klimatmål till 2030 bör skärpas till minst minus 55 procent och möjliggöra för EU att höja sitt åtagande under Parisavtalet under 2020. Relevant EU-lagstiftning behöver ses över så tidigt som möjligt för att säkerställa att ett skärpt 2030-mål kan nås. Regeringen välkomnar en regelbunden utvärdering av unionens och medlemsstaternas åtgärder för att nå målet om klimatneutralitet. Klimatlagen bör säkerställa att all relevant EU-lagstiftning ses över samt att ny lagstiftning och nya åtgärder utformas för att se till att dessa är förenliga med, och bidrar till, att uppfylla målet om klimatneutralitet till senast 2050 och Parisavtalets 1,5-gradersmål. Omställningen ska i första hand uppnås genom minskade växthusgasutsläpp inom unionen. Vidare bör återstående utsläpp i sektorer där nollutsläpp är svårast att uppnå, exempelvis jordbruket, kunna kompenseras. Regeringen analyserar i vilken utsträckning negativa utsläpp kan bidra. Även verifierade utsläppsminskningar i tredjeland, i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet, bör enligt regeringen i viss utsträckning kunna användas som kompletterande åtgärder. Sådana åtgärder ska dock inte leda till minskade ansträngningar för att minska utsläppen.

På miljørådets möte den 17 december 2020 antogs en allmän inriktning om förslaget till en europeisk klimatlag.

Kommissionens meddelande om en höjning av Europas klimatambition för 2030

Den 17 september 2020 antog kommissionen ett meddelande om en höjning av Europas klimatambition för 2030.² I meddelandet anför kommissionen att den kommer att lägga fram ett EU-omfattande mål för minskade växthusgasutsläpp i hela ekonomin fram till 2030 som består av en minskning på minst 55 procent jämfört med 1990, inklusive utsläpp och upptag. Kommissionen kommer under de närmaste nio månaderna att se över sin viktigaste klimat- och energilagstiftning. Kommissionen tar i meddelandet bl.a. särskilt upp

¹ COM(2020) 80 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999.

² COM(2020) 562 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid för våra medborgare.

EU ETS och markanvändningssektorn som områden som kommer att omfattas av denna översikt. Kommissionen avser att utarbeta de viktigaste nödvändiga lagstiftningsförslagen före juni 2021.

I meddelandet framhåller kommissionen att den europeiska ekonomiska reaktionen på covid-19 erbjuder en unik möjlighet att påskynda övergången till en klimatneutral ekonomi genom att investera i den nödvändiga omställningen. Europeiska unionens återhämtningspaket med anledning av covid-19-krisen, Next Generation EU, och den fleråriga budgetramen för 2021–2027 ger enligt kommissionen betydande kraft för att bidra till den gröna och digitala omställningen som Europa eftersträvar. Europeiska unionen kommer att fortsätta att bygga vidare på goda resultat när det gäller klimatåtgärder och parallell ekonomisk tillväxt. Kommissionen framhåller att utsläppen inom EU, inklusive upptag, var uppskattningsvis 25 procent lägre 2019 än 1990 medan ekonomin samtidigt hade ökat med 62 procent under samma period. Detta visar att det går att ta itu med klimatförändringarna och samtidigt säkerställa en hållbar ekonomisk tillväxt och skapa arbetstillfällen.

I överläggningspromemorian inför överläggningen den 3 december 2020 med miljö- och jordbruksutskottet om meddelandet anfördes att regeringen välkomnar kommissionens breda ansats för den kommande översynen av genomförandelagstiftningen och ser fram emot att analysera de konkreta lagförslagen som kommer att presenteras under första halvåret 2021. När det gäller frågan om målet till 2030 noterar regeringen kommissionens förslag att övergå till ett nettomål. Detta innebär att både utsläpp och upptag räknas in i målet. Regeringen anför att den avser att verka för att bruttomålet behålls. För det fall att en övergång till nettomålsystem görs anser regeringen att det är viktigt att målet är rätt utformat så att det på ett ansvarsfullt sätt värnar klimatmålets integritet, genomförbarhet och ambition samt bidrar till kostnads- och samhällsekonomiskt effektiva lösningar. Regeringen anser att det är centralt att varje medlemsstat uppnår klimatneutralitet till 2050 och att detta är en förutsättning för ett nettomål.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) ses regelbundet över. Systemet reformerades senast 2017 inför den fjärde handelsperioden som inleds den 1 januari 2021. Av artikel 30 i ändringsdirektivet³ följer att direktivet ska ses över mot bakgrund av den internationella utvecklingen och de internationella insatser som görs för att uppnå Parisavtalets långsiktiga mål.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2021 att Sverige ska ha en ledande roll i klimatarbetet inom EU och i internationella sammanhang (prop. 2020/21:1 utg. omr. 20). Regeringen framhöll att Sverige var drivande i 2017 års reform av EU ETS. Reformen har lett till att priset på utsläppsrätter ökat

³ Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/410 av den 14 mars 2018 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar.

kraftigt, vilket i sin tur lett till markanta utsläppsminskningar i EU under 2019. Enligt regeringens bedömning var dock förändringen av EU ETS otillräcklig för att styra mot ett skärpt 2030-mål och klimatneutralitet 2050. Regeringen driver därför bl.a. på för att EU ETS ska skärpas i den kommande översynen, t.ex. genom att taket för hur många utsläppsrätter som delas ut varje år skärps samt att gratistilldelningen av utsläppsrätter och den kompensation som vissa länder ger till sin industri upphör. Regeringen anser att lämpliga instrument bör identifieras alternativt utformas inom EU för att skapa ekonomiska incitament för negativa utsläpp.

Frågan om EU ETS var senast uppe i miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2020/21:MJU4 Nytt regelverk för handel med utsläppsrätter. Där uttalade utskottet bl.a. följande:

Utskottet har vid upprepade tillfällen betonat vikten av ett välfungerande EU ETS för att på ett kostnadseffektivt sätt uppnå de långsiktiga klimatmålen. Utskottet påminner om att EU:s utsläppshandelssystem inom kort går in i en ny handelsperiod. Flera nya bestämmelser kommer då att börja gälla. Utskottet påminner även om en ny mekanism för att ta bort överblivna utsläppsrätter från systemet. Utskottet vill i denna del särskilt framhålla att mekanismen är resultatet av ett svenskt förslag. Utskottet noterar att det av ändringsdirektivet följer att systemet ska ses över på nytt med anledning av Parisavtalets långsiktiga mål. Utskottet välkomnar denna översyn och påminner om att det är kommissionen i egenskap av förslagsställare som lägger fram förslag till ny revidering av utsläppshandelsdirektivet. Utskottet kommer givetvis att följa förhandlingarna om det kommande förslaget med stort engagemang. Enligt utskottet är det emellertid inte rimligt att redan nu ta ställning till vilka frågor regeringen ska driva i dessa förhandlingar. Frågan är för tidigt väckt.

Utskottets ställningstagande

EU:s klimatmål och den gröna given

EU har en avgörande roll som global ledare i klimatfrågan och utskottet välkomnar kommissionens förslag till en europeisk klimatlag. Utskottet noterar och välkomnar även kommissionens meddelande om en höjning av Europas klimatambition. Utskottet anser, liksom regeringen, att klimatmålet till 2050 ska gälla både för EU som helhet och för varje enskild medlemsstat på nationell nivå. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2020/21:2922 (C) yrkande 3 i denna del, 2020/21:3349 (M) yrkandena 44 och 45 samt 2020/21:3368 (M) yrkandena 38 och 39 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om kompletterande åtgärder noterar utskottet att regeringen anfört att kompletterande åtgärder bör kunna användas i viss utsträckning för att nå klimatmålen. Utskottet anser därför att det inte finns anledning att rikta något tillkännagivande till regeringen enligt förslaget i motionerna 2020/21:3349 (M) yrkande 46 och 2020/21:3368 (M) yrkande 40.

Vidare välkomnar utskottet att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen, vilket bl.a. framgår av kommissionens meddelande om den gröna given. Det är nu angeläget att den höga ambitionen omsätts i konkret

politik och lagstiftning. När det gäller frågan om den gröna given och bioekonomin vill utskottet, liksom tidigare, framhålla betydelsen av att EU:s skogsstrategi formuleras så att den främjar en växande skogsnäring och ett hållbart skogsbruk. Det är också viktigt att EU:s bioekonomistrategi även fortsättningsvis syftar till att göra det möjligt att ersätta fossilintensiva material och bränslen med förnybara, biobaserade alternativ. Utskottet välkomnar sammanfattningsvis kommissionens ambitiösa intentioner på området och ser fram emot att få återkomma i dessa frågor när kommissionen kommer med konkreta förslag. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2922 (C) yrkandena 1 och 2, 2020/21:2928 (C) yrkande 5 samt 2020/21:3282 (L) yrkande 1.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Utskottet vill inledningsvis ännu en gång betona betydelsen av ett välfungerande och ändamålsenligt utsläppshandelssystem (EU ETS) för att EU på ett kostnadseffektivt sätt ska kunna nå de långsiktiga klimatmålen. Utskottet noterar vidare att EU:s utsläppshandelssystem inom kort går in i en ny handelsperiod där flera nya bestämmelser kommer att börja gälla, bl.a. regler om en ny mekanism för att ta bort överblivna utsläppsrätter från systemet. Denna reglering är resultatet av ett svenskt förslag. Som utskottet tidigare noterat ska EU ETS i enlighet med regelverket på nytt ses över med anledning av Parisavtalets långsiktiga mål. Utskottet kan därutöver konstatera att det av kommissionens meddelande om en höjning av Europas klimatambition för 2030 framgår att kommissionen kommer att se över sin viktigaste klimat- och energilagstiftning. EU ETS ingår även i denna översyn. Utskottet kommer att följa detta arbete med stort intresse och ser fram emot att ta del av de kommande redovisningarna av detta arbete. Mot bakgrund av vad som nu redovisats bedömer utskottet att förslagen i motionerna 2020/21:2922 (C) yrkande 7, 2020/21:3349 (M) yrkande 10 och 2020/21:3368 (M) yrkande 23 är för tidigt väckta och avstyrker därför yrkandena.

Övergripande svensk klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att se över den ekonomiska politiken, om att öka delaktigheten och förståelsen för klimatpolitikens betydelse, om initiativet Fossilfritt Sverige, om klimat och biologisk mångfald och om en rättvis klimatomställning.

Motionerna

I motion 2020/21:1462 av Mathias Tegnér (S) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att den ekonomiska politiken behöver ses över för att säkerställa att ett klimatperspektiv är integrerat i alla reformer.

Patrik Engström m.fl. (S) framhåller i motion 2020/21:2503 yrkande 2 vikten av att verka för initiativ som ökar delaktigheten och förståelsen för klimatpolitikens betydelse. Motionärerna framhåller att delaktighet har betydelse för klimatpolitikens förankring och därmed förmåga att vara politiskt möjlig.

Kommittémotion 2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 6 berör initiativet Fossilfritt Sverige. Motionärerna anser att initiativets arbetsmetod att samverka för att nå resultat bör genomföras på flera samhälls- och miljöområden. Det är därför angeläget att i det fortsatta arbetet med Fossilfritt Sverige även inkludera andra miljöområden med koppling till klimatmålet för att hitta synergier mellan andra miljömål och klimatmålet och för att undvika eller minimera målkonflikter mellan olika miljömål.

I yrkande 7 i samma motion framhålls att klimat och biologisk mångfald behöver hanteras tillsammans. Motionärerna framhåller att klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald är starkt sammankopplade men ofta hanteras separat. Det är viktigt att identifiera och dra nytta av möjligheter till positiva synergier mellan åtgärder för klimatet och åtgärder för biologisk mångfald. Motionärerna vill att ekosystembaserade och naturbaserade lösningar används i klimatomställningen.

Yrkande 24 i samma motion berör frågan om en rättvis klimatomställning. Motionärerna anför bl.a. att klimatomställningen måste ha ett ökat fokus på var arbetstillfällen försvinner och var det kan komma nya. Vidare framhålls att hela Sverige ska leva, utvecklas och främjas av klimatomställningen. Det behövs ett ökat stöd från medborgarna för att genomföra klimatomställningen på ett rättvist och mer solidariskt sätt.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) föreslår regeringen att ökade ansträngningar ska göras för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden för att nå det långsiktiga och tidssatta utsläppsmålet. Regeringen bedömer att arbetet med att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden bör innefatta att

- all relevant lagstiftning ses över för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag
- regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov omformulerar målen så att de är förenliga med klimatmålen
- regelverket tydliggörs så att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant.

Regeringen anför vidare att de klimatmål som riksdagen har beslutat om är sektorsövergripande. För att klimatmålen ska kunna nås behöver aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer bidra. För att regeringens klimatpolitiska arbete ska kunna utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmålet i enlighet med 3 § klimatlagen behöver klimatet, enligt regeringens bedömning, integreras i alla relevanta politikområden, inte bara i politik som endast syftar till att minska utsläppen. Utmaningen är att se klimatomställningen ur ett helhetsperspektiv där samtliga politikområden bidrar till att Sveriges utsläpp av växthusgaser minskar i linje med riksdagens mål. Arbetet med att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden bör därför innefatta de tre områden som framgår av regeringens bedömning ovan.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade i samband med sin behandling av klimatbehandlingsplanen bl.a. följande (bet. 2019/20:MJU16):

I likhet med regeringen bedömer miljö- och jordbruksutskottet att aktörer inom alla samhällsområden och alla nivåer behöver bidra för att nå de klimatmål som riksdagen har beslutat om. Utskottet delar även regeringens bedömning att klimatet behöver integreras i alla relevanta politikområden – inte bara i politik som endast syftar till att minska utsläppen – för att arbetet ska kunna utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmålet i klimatlagen. Utskottet välkomnar därför den inriktning för klimatpolitiken som regeringen lämnar i handlingsplanen. Utskottet delar regeringens bedömningar av de förändringar som behöver göras och de åtgärder som behöver vidtas för att nå klimatmålen. Utskottet ser positivt på regeringens ansats att göra ökade ansträngningar för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden och instämmer i regeringens bedömning av vad detta arbete bör innefatta. Utskottet konstaterar i likhet med Miljömålsberedningen att klimatpolitiken är komplex och inte enbart en uppgift för miljöpolitiken. Utskottet delar regeringens och Miljömålsberedningens ställningstagande att regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov ska omformulera målen så att de är förenliga med klimatmålen.

När det gäller frågan om vikten av delaktighet i klimatarbetet kan vidare noteras att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen anför att det krävs ett brett engagemang och förankring i hela samhället för att Sverige ska lyckas med målsättningen att bli världens första fossilfria välfärdsland. En inkluderande klimatpolitik tar enligt regeringen hänsyn till de olika förutsättningar som finns i städer och på landsbygden liksom i olika inkomstgrupper. Landsbygden har en nyckelroll i omställningen till en mer cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi, och de värden som skapas i omställningen måste också komma landsbygden till del. För att hela landet ska kunna utvecklas och ställa om till fossilfrihet behöver särskilda hänsyn tas, och genomförandet i glesbygden och landsbygden ska anpassas till de särskilda förutsättningar som råder där. Regeringen delar Klimatpolitiska rådets syn att en effektiv klimatpolitik behöver bygga på legitimitet, tillit, rättvisa och acceptans.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade vid sin behandling av den klimatpolitiska handlingsplanen (bet. 2019/20:MJU16) att utskottet delade

regeringens uppfattning att det krävs ett brett engagemang och förankring i hela samhället för att Sverige ska lyckas bli världens första fossilfria välfärdsland.

Regeringen gav i december 2019 en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101). Syftet är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås. Utredaren ska bl.a.

- se över hur miljöbalken kan anpassas för att utgöra ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen
- identifiera annan relevant lagstiftning som kan ha betydelse för att nå klimatmålen
- redovisa på vilket sätt lagstiftningen är relevant för möjligheterna att nå klimatmålen
- prioritera lagstiftningarna utifrån förutsättningar att bidra till att dessa mål kostnadseffektivt nås
- se över denna lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag
- lämna nödvändiga författningsförslag
- redovisa eventuella ytterligare utredningsbehov
- i konsekvensanalysen bl.a. beskriva hur förslagen påverkar svenska företags konkurrenskraft, risken för koldioxidläckage och de globala koldioxidutsläppen.

Uppdraget att se över hur miljöbalken kan utgöra ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen, samt analysen av annan relevant lagstiftning, ska redovisas i ett delbetänkande senast den 1 april 2021 (tilläggsdirektiv M 2019:05). Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2022. Kommittédirektiven bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

När det gäller klimatet och den ekonomiska politiken kan noteras att det i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Liberalerna, anges att det ekonomiska utrymme som finns ska användas till att bl.a. genomföra klimatomställningen. För att säkra en god ekonomisk utveckling, vårt framtida välstånd och en god välfärd i framtiden krävs en politik som bl.a. främjar näringslivets hållbara omställning. Exempelvis ska en kraftfull grön skatteväxling genomföras.

Vidare kan noteras att regeringen när det gäller riktlinjerna för den ekonomiska politiken i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 volym 1) anförde att coronapandemin har drabbat Sverige och världen hårt. Regeringen föreslog därför i propositionen tillfälliga åtgärder för att återstarta ekonomin och reformer som ska bidra till att lösa de långsiktiga samhällsproblemen. Regeringen anförde att den avser att öka takten i klimatomställningen och att dess ambition är att Sverige ska jobba sig ur krisen och bygga ett samhälle som är bättre och mer hållbart än vad det var före

pandemin. För att ta ur Sverige ur lågkonjunkturen föreslog regeringen bl.a. omfattande gröna investeringar. De åtgärder som föreslogs ska enligt regeringen bidra till att bl.a. öka takten i klimatomställningen och stödja återhämtningen. Finansutskottet uttalade vid sin behandling av budgetpropositionen (bet. 2020/21:FiU1) bl.a. att utskottet ställde sig bakom regeringens förslag om att den ekonomiska politiken ska bygga Sverige starkare, tryggare och mer hållbart. Utskottet anförde att klimatförändringarna ska mötas med fortsatt reformarbete.

Fossilfritt Sverige startades på initiativ av regeringen inför klimatmötet i Paris 2015 med målet att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Initiativet samlar i dag över 450 aktörer och är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Totalt 21 branscher har sedan 2018 överlämnat färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen. I den klimatredovisning som regeringen lämnade i samband med budgetpropositionen för 2021 anfördes att färdplanerna, utöver att utgöra viktiga underlag för regeringen, bidrar till ökad samsyn, gemensamt engagemang och på sikt väntas leda till minskade utsläpp. Av klimatredovisningen framgår vidare att regeringen har beslutat att förlänga initiativet Fossilfritt Sverige i fyra år, till december 2024, för att ta fram konkreta strategier för centrala utmaningar i färdplanerna och skapa förutsättningar för att genomföra dessa. Fossilfritt Sverige har också fått i uppdrag att under pågående kris i samband med covid-19 hjälpa branscherna att identifiera hur de om möjligt kan nyttja förändrade förutsättningar till att ställa om sin verksamhet till minskat fossilberoende, t.ex. genom kompetensutveckling. Regeringen framhåller att de branschvisa färdplaner som tagits fram inom initiativet även i fortsättningen utgör viktiga underlag för dess arbete och att regeringen noga följer arbetet med att genomföra färdplanerna.

När det gäller frågan om klimat och biologisk mångfald kan noteras att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) gjorde bedömningen att en hållbar markanvändning som möjliggör substitution av fossilintensiva material och fossila bränslen med förnybara produkter är betydelsefull för en växande bioekonomi och för att nå de nationella klimatmålen. Samtidigt bör långsiktiga kolsänkor bevaras över tid, biologisk mångfald värnas och ekosystemtjänster vidmakthålls. Vidare kan noteras att regeringen i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde att nyttjandet av naturresurser fortfarande är ohållbart i stor utsträckning, vilket ökar pressen på ekosystemen. Regeringen anförde också att betydelsen av att ekosystemen är motståndskraftiga och har möjlighet till återhämtning efter en störning ökar i takt med klimatförändringarna. Regeringen bedömde att det är angeläget att bland olika kostnadseffektiva lösningar även nyttja naturbaserade lösningar för att använda potentialen i biologisk mångfald. Det kan t.ex. innebära att anlägga eller restaurera våtmarker.

Av budgetpropositionen framgår vidare att drygt 700 arter i flera olika artgrupper påverkas negativt av klimatförändringar, vilket innebär förändringar i artsammansättningen för olika naturtyper och ekosystem. Flera myndigheter har genomfört insatser för att minska klimatets påverkan på arter och naturmiljöer. Insatser med fokus på att stärka grön infrastruktur, ekosystemtjänster, naturbaserade skydd mot kusterosion och hur vattenknutna ekosystem påverkas av ett förändrat klimat, har också genomförts för att mildra denna negativa påverkan. Naturvårdsverket arbetar med en vägledning för naturbaserade lösningar för klimatanpassning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att klimatpolitiken är komplex och inte enbart en uppgift för miljöpolitiken. Vid riksdagens behandling av klimathandlingsplanen delade utskottet regeringens bedömning att aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer behöver bidra för att nå klimatmålen och att klimatet behöver integreras i alla relevanta politikområden. Det krävs ett brett engagemang och förankring i hela samhället för att nå målsättningen inom klimatområdet. Utskottet välkomnar därför den pågående utredningen om att se över svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag och ser fram emot att ta del av utredningens kommande slutsatser. Utskottet vill vidare framhålla vikten av en inkluderande klimatpolitik och delar regeringens bedömning att hela landet ska kunna utvecklas och ställa om till fossilfrihet. När det gäller frågan om den ekonomiska politiken och klimatet vill utskottet även framhålla vad regeringen anfört i budgetpropositionen om de åtgärder som kommer att vidtas med anledning av coronapandemin och de ambitioner som regeringen har i detta hänseende när det gäller klimatet. Utskottet anser med hänvisning till vad som nu anförts att motionerna 2020/21:1462 (S), 2020/21:2503 (S) yrkande 2 och 2020/21:2709 (MP) yrkande 24 kan lämnas utan åtgärd.

Regeringens initiativ Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer och är en viktig del i arbetet för att göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Utskottet vill framhålla vikten av de färdplaner som överlämnats till regeringen, både som underlag för regeringens arbete och som bidrag till en ökad samsyn och ett gemensamt engagemang i frågan. Utskottet välkomnar därför att regeringen har beslutat att förlänga detta arbete och noterar särskilt det uppdrag som Fossilfritt Sverige fått under coronapandemin. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att motion 2020/21:2709 (MP) yrkande 6 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om klimatet och den biologiska mångfalden noterar utskottet vad regeringen anfört i klimathandlingsplanen. Utskottet delar regeringens bedömningar när det gäller betydelsen av hållbar markanvändning, långsiktiga kolsänkor, ekosystemets motståndskraft och vikten av att nyttja naturbaserade lösningar för att använda den biologiska mångfaldens

potential. Motion 2020/21:2709 (MP) yrkande 7 kan mot denna bakgrund lämnas utan åtgärd.

Nationella styrmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utsläpp från inrikes transporter, produktion av biodrivmedel, bonus–malus-systemet och Klimatklivet.

Jämför reservation 8 (KD), 9 (M, KD) och 10 (KD).

Motionerna

Drivmedelsfrågor

Enligt kommittémotion 2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 2 bör Sveriges utsläppsmål för inrikes transporter uppnås på ett kostnadseffektivt sätt som är förenligt med de samhällsekonomiska målen. Det är angeläget att utsläppen från inrikes transporter reduceras på ett hållbart sätt som är förenligt med våra samhällsekonomiska mål och att ny teknik som möjliggör detta kan främjas.

I partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8 anförs att användningen av biodrivmedel i Sverige bör öka. För att användningen av biobränslen ska göra riktig klimatnytta, är det viktigt att regeringen tar ett helhetsgrepp också kring produktionen av biobränslen. Det är viktigt med hållbarhetskrav och krav på spårbarhet, så att bränslebytet inte leder till att det svenska klimatmålet nås på bekostnad av att utsläppen från sämre reglerade sektorer ökar.

Kommittémotion 2020/21:3475 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6 rör frågan om ökad användning av inhemskt hållbart producerade drivmedel. Motionärerna framhåller att Sverige har unika förutsättningar att tillverka grönt hållbart biodrivmedel. För att uppnå målen om flygets reduktionsplikt 2030 måste den inhemska produktionen öka. Detta handlar både om att öka incitamenten för en sådan produktion och om att verka för undantag inom EU.

Bonus–malus-systemet och Klimatklivet

I kommittémotion 2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 11 anförs att det mest effektiva sättet att minska utsläppen från många personbilar är att konvertera motorn så att den kan köras på E85 eller rena biobränslen. Motionärerna föreslår därför att ett nyproducerat fordon som konverteras innan det säljs till en förare för första gången ska hanteras i bonus-malus-systemet utifrån de miljöegenskaper som det har efter konverteringen.

Enligt kommittémotionerna 2020/21:3171 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 19 och 2020/21:3172 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 22 bör

regeringen se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna. Motionärerna anför att hamnarna är viktiga för den gröna omställningen men att Klimatklivet inte är anpassat för hamnar, särskilt inte för små och medelstora hamnar.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Drivmedelsfrågor

Den 1 juli 2018 infördes en reduktionsplikt för att blanda in biodrivmedel i bensin och diesel genom lagen (2017:1201) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen. Syftet med reduktionsplikten är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel för att bidra till regeringens mål inom det klimatpolitiska ramverket och på sikt kunna nå en fossilfri fordonsflotta.

I en interpellationsdebatt den 15 september 2020 om reduktionsplikten anförde statsrådet Anders Ygeman bl.a. följande:

Reduktionsplikten ger en tydlig signal om en stabil och ökande efterfrågan på biodrivmedel och ger förutsättningar för industrin att investera i produktionskapacitet. Sverige har goda förutsättningar att öka den inhemska produktionen av biodrivmedel med låg klimatpåverkan för att även öka den svenska självförsörjningsgraden på biodrivmedel. Regeringen kommer inom kort även att besluta om ett uppdrag till Energimyndigheten att utreda behovet av ytterligare styrmedel för att främja vissa biodrivmedelsanläggningar, vilket aviserades i den klimatpolitiska handlingsplanen.

I promemorian Reduktionsplikt för bensin och diesel – kontrollstation lämnas förslag på reduktionsnivåer t.o.m. 2030 för bensin och diesel. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021. Regeringen har aviserat att en proposition kommer att avlämnas i april 2021. Regeringen har vidare aviserat att den i mars 2021 kommer att avlämna en proposition om reduktionsplikt för flygfotogen.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) att den aviserade höjningen av reduktionsnivåerna inom reduktionsplikten förväntas ge långsiktiga förutsättningar för ökad produktion av hållbara drivmedel i Sverige och kommer att ha en betydande effekt på minskade utsläpp. Regeringen framhöll att Sverige har goda förutsättningar att möta sin efterfrågan på biodrivmedel genom ökad inhemsk produktion. Det är viktigt att produktionstakten ökar när efterfrågan ökar globalt. Regeringen anförde även att den bereder förslagen från biogasmarknadsutredningen (Mer biogas! För ett hållbart Sverige, SOU 2019:63) och därför tillfälligt förlänger stödet till biogasproduktion för fordonsgas. Vidare kan noteras att det enligt punkt 31 i januariavtalet ska investeras i produktion och distribution av biogas.

När det gäller frågan om hållbara drivmedel kan även noteras att regeringen i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) föreslog att anslaget 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, som bl.a. får användas för stöd till produktion av biogas, skulle tillföras 200 miljoner kronor för ett

fortsatt stöd till en sådan produktion. Miljö- och jordbruksutskottet uttalade vid sin behandling av budgetpropositionen (bet. 2020/21:MJU2) att utskottet välkomnar regeringens satsning på stöd till produktion av biogas för att öka produktionen av biodrivmedel och stärka producenternas konkurrenskraft. Utskottet framhöll att biogas är en förnybar energikälla med hög miljöprestanda som har en central roll i omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi i Sverige.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen vidare att Klimatklivet har lett till bl.a. utbyggnad av biogasproduktionen. Regeringen föreslog även att Industriklivet skulle breddas ytterligare. Industriklivet förstärktes därför med 150 miljoner kronor för 2021. Regeringen anförde att den satsar på att kunna ge stöd till andra industriprojekt, som biodrivmedel och vätgasproduktion.

Enligt januariavtalet (punkt 34) ska EU:s regler för statsstöd och övriga stödsystem reformeras så att de bidrar till och inte motverkar ett fossilfritt samhälle och genomförandet av Parisavtalet. Av budgetpropositionen framgår att Europeiska kommissionen i juni 2020 beslutade att godkänna Sveriges statsstödsansökningar om fortsatt skattebefrielse för biogas, samt att utöka undantaget till att även gälla biogasol. Beslutet gäller i tio år, vilket enligt regeringen ger långsiktiga förutsättningar. Regeringen anförde i propositionen att Sverige bör vara drivande för att det ska ges möjlighet till fortsatt skattebefrielse för höginblandade och rena biodrivmedel i den kommande översynen av statsstödsreglerna. Regeringen avser att driva på inom EU för en möjlighet att beskatta drivmedel på energiinnehåll i stället för volym.

Regeringen gav i november 2020 Energimyndigheten i uppdrag att undersöka behovet av ytterligare styrmedel för att främja produktionen av biodrivmedel med ny teknik. Energimyndigheten ska även titta på hur utformningen av eventuella styrmedel ska se ut. Energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman framhöll i samband med detta att det med ökade krav i reduktionsplikten är viktigt att också se över hur vi kan öka produktionen av biodrivmedel i Sverige, vilket kommer att behövas för att nå klimatmålen. En ökad svensk produktion av biodrivmedel skulle enligt regeringen kunna öka försörjningstryggheten för drivmedel, minska den svenska drivmedelsmarknadens sårbarhet mot omvärldshändelser, skapa jobb och bidra till regional utveckling. Den skulle också öka den totala tillgången på hållbara förnybara drivmedel på den europeiska marknaden, vilket också främjar klimatomställningen i andra medlemsländer. Genom att utveckla nya tekniker kan råvarubasen breddas genom att exempelvis restprodukter från jord- och skogsbruk kan användas i större utsträckning. Energimyndigheten ska också ta fram en prognos för hur produktionskapaciteten av hållbara biodrivmedel i Sverige väntas öka med existerande och kommande styrmedel och om ytterligare styrmedel införs. Energimyndigheten ska redovisa uppdraget senast den 1 oktober 2021.

Bonus–malus-systemet och Klimatklivet

Bonus–malus-systemet infördes 2018. Systemet finansieras av anslaget 1:8 Klimatbonus inom utgiftsområde 20. Systemet ger en klimatbonus, dvs. bidrag till fysiska och juridiska personer som har förvärvat en klimatbonusbil. Med klimatbonusbilar menas lätta fordon med låga utsläpp av koldioxid. I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att det i Sverige finns ett stort antal bilar med konventionella diesel- och bensinmotorer med lång återstående livslängd. För att minska utsläppen från den befintliga fordonsflottan bör därför ett stöd för konvertering av bilar från fossil drift till biodrivmedel eller biogas införas 2022. För att genomföra en sådan satsning beräknas anslaget 1:17 Klimatpremier öka med 10 miljoner kronor 2022 respektive 10 miljoner kronor 2023. Stöd till konvertering kan enligt regeringen komplettera bonus–malus-systemet. Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna.

Regeringen gav i december 2019 Konjunkturinstitutet i uppdrag att analysera förutsättningarna för och kostnadseffektiviteten i att konvertera befintliga fordon till lågutsläppsfordon. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 juni 2021.

Klimat investeringsstödet Klimatklivet infördes 2015. Stödet är ett brett investeringsstöd som kan ges till lokala och regionala investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Stöd kan ges till alla förutom privatpersoner. De som beviljats stöd är exempelvis företag, kommuner, landsting, bostadsrättsföreningar och andra organisationer. Åtgärder som fått stöd är konkreta klimatsatsningar inom exempelvis transporter, industri, bostäder, lokaler, stadsbyggnad och energi. Det kan handla om allt från transporter, biogas och infrastruktur såsom cykelbanor till destruktion av lustgas och att byta ut olja mot fjärrvärme.

Närmare bestämmelser om stöd inom Klimatklivet finns i förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (klimatklivsförordningen). Enligt denna förordning får stöd ges i form av bidrag i syfte att varaktigt minska utsläppen av växthusgaser. Stöd får endast ges till åtgärder som bidrar till att uppfylla strategier, planer eller program för klimat och energi i det eller de län eller i den eller de kommuner där åtgärden är avsedd att genomföras, och som bidrar till att öka takten för att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan och dess etappmål (1 och 3 §§).

Stöd ska i första hand ges till den eller de åtgärder som vid varje prövningstillfälle bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Om minskningen av utsläpp av växthusgaser är likvärdig för flera ansökningar, ska hänsyn också tas till åtgärdernas möjlighet att bidra till att minska utsläpp av växthusgaser inom jordbruket, att bidra till spridning av teknik och till marknadsintroduktion samt till åtgärdernas effekter på andra miljö kvalitetsmål, hälsa och sysselsättning (4 §).

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anförde regeringen att Klimatklivet möjliggör konkreta klimatinvesteringar på lokal

och regional nivå i hela Sverige. Regeringen anförde vidare att den har gjort förändringar av Klimatklivet och att den avser att se över hur Klimatklivet kan fortsätta att utvecklas och effektiviseras, bl.a. med hänsyn till ett kommande avdrag för grön teknik. Arbetet med att utveckla och effektivisera klimatinvesteringsprogrammen är en del av januariavtalet.

Genom riksdagens beslut om vårandringsbudgeten för 2019 (prop. 2018/19:99) förstärktes anslaget 1:16 Klimatinvestering med 750 miljoner kronor. Regeringen anförde i propositionen att Klimatklivet är en viktig insats för att minska utsläppen i landet och att satsningen därför behöver fortsätta. Regeringen anförde vidare att den, mot bakgrund av de utvärderingar som genomförts, avsåg att vidta åtgärder för att utveckla och effektivisera Klimatklivet. Miljö- och jordbruksutskottet uttalade i sitt yttrande till finansutskottet över vårandringsbudgeten att utskottet välkomnade regeringens avsikt att vidta åtgärder för att utveckla och effektivisera Klimatklivet. Utskottet tillstyrkte därför regeringens förslag (yttr. 2018/19:MJU6y).

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att den fortsätter att utveckla och effektivisera klimatinvesteringsprogrammen. Klimatklivet stärks och förlängs till 2026 och ska underlätta större och mer långsiktiga projekt. Regeringen föreslog i budgetpropositionen att anslaget 1:16 Klimatinvesteringar skulle ökas med 100 miljoner kronor 2021 för att möjliggöra ytterligare klimatinvesteringar på lokal och regional nivå. Regeringen föreslog även att bemyndiganderamen skulle höjas för att möjliggöra att flera stora, långsiktiga och effektiva klimatinvesteringar kan komma till stånd. Miljö- och jordbruksutskottet uttalade vid sin behandling av budgetpropositionen för 2021 (bet. 2020/21:MJU1) att utskottet såg särskilt positivt på att regeringen både vill förstärka och förlänga investeringsstödet Klimatklivet och att bemyndiganderamen höjs för att ge Naturvårdsverket möjlighet att stötta fler stora klimatprojekt. Utskottet välkomnade satsningarna och förväntade sig att de inte bara skulle leda till minskade utsläpp utan även skapa nya arbetstillfällen. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prot. 2020/21:55).

Utskottets ställningstagande

Drivmedelsfrågor

Syftet med reduktionsplikten är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel, och reduktionsplikten spelar en viktig roll i arbetet för att nå målen inom det klimatpolitiska ramverket och en fossilfri fordonsflotta. Utskottet noterar att regeringen har uppgett att man inom kort kommer att lämna dels en proposition om reduktionsplikt och flygfotogen, dels en proposition om reduktionsplikten för bensin och diesel. Utskottet ser fram emot att ta del av dessa förslag. Utskottet delar regeringens uppfattning när det gäller reduktionspliktens betydelse för att öka den inhemska produktionen av biodrivmedel och den svenska självförsörjningsgraden av biodrivmedel. Här

noterar utskottet att regeringen vidtagit flera åtgärder. Stödet till biogasproduktion för fordonsgas har tillfälligt förlängts. Medel har tillförts för fortsatt stöd till produktion för biogas, och omfattningen av Industriklivet har breddats, bl.a. för att kunna ge stöd till industriprojekt för biodrivmedel. Utskottet noterar vidare att regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att undersöka behovet av ytterligare styrmedel för att främja produktionen av biodrivmedel med ny teknik.

Utskottet välkomnar de åtgärder som regeringen vidtagit för att reducera utsläppen från inrikes transporter på ett hållbart sätt, öka den inhemska produktionen av biobränslen och främja ny teknik. Mot bakgrund av dessa vidtagna, pågående och aviserade åtgärder anser utskottet att motionerna 2020/21:2809 (KD) yrkande 2, 2020/21:3368 (M) yrkande 8 och 2020/21:3475 (M) yrkande 6 kan lämnas utan åtgärd.

Bonus–malus-systemet och Klimatklivet

En viktig förutsättning för att nå utsläppsmålen inom klimatramverket är att minska utsläppen från den befintliga fordonsflottan. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag att införa ett stöd för konvertering av fordon. Ett sådant stöd kan på ett effektivt sätt komplettera bonus–malus-systemet. Med hänvisning till detta förslag anser utskottet att motion 2020/21:2809 (KD) yrkande 11 kan lämnas utan åtgärd.

Som utskottet tidigare har uttalat ser utskottet positivt på regeringens planer att förstärka och förlänga Klimatklivet. Utskottet välkomnar vidare de förändringar som har gjorts när det gäller att se över hur Klimatklivet kan fortsätta att utvecklas och effektiviseras och förutsätter att detta viktiga arbete fortsätter. Utskottet vill även framhålla att stöd inom Klimatklivet i första hand ska ges till den eller de åtgärder som bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Detta är viktiga aspekter för att göra stödet så effektivt som möjligt. Utskottet anser med anledning av ovanstående att det inte finns skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2020/21:3171 (C) yrkande 19 och 2020/21:3172 (C) yrkande 22.

Negativa utsläpp och kompletterande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rättsliga hinder när det gäller CCS och bio-CCS, om CCS och bio-CCS i övrigt, om internationella utsläppsminskningar och om klimatsatsningar inom LULUCF.

Jämför reservation 11 (M, KD), 12 (M) och 13 (M, SD) samt särskilt yttrande 1 (L).

Motionerna

Ett antal motioner rör frågan om lagring av koldioxid. I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 och partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 22 anförs att regeringen bör ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en finansieringsmodell för CCS och bio-CCS med utgångspunkt i betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid där ett förslag om en sådan modell för bio-CCS läggs fram. Motionärerna vill ha en finansieringsmodell på plats redan 2021 och etablera ett stöd till företag som vill bygga fullskaliga anläggningar för att avskilja och lagra koldioxid.

Enligt kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11 bör regeringen undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och EU. Det måste bli tillåtet med statsstöd till transporter på fler sätt än genom rörledningar.

I partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 14 anförs att snar installation av koldioxidavskiljning vid landets cementfabriker bör stödjas. Parallellt med att infångning och lagring av biogen koldioxid från pappersindustrin och fjärrvärmeverken kommer igång behöver koldioxidavskiljning installeras vid landets två cementfabriker. I yrkande 18 i samma motion anförs att raffinaderierna bör fånga in och permanent lagra den koldioxid som uppstår i deras process. Raffinaderiernas arbete med att få till stånd koldioxidinfångning bör därför underlättas.

I kommittémotion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 53 och partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 45 anförs att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6 i enlighet med förslaget i den Klimatpolitiska vägvalsutredningen. Sverige har länge använt klimatinvesteringar för att åstadkomma stora och långsiktigt hållbara utsläppsminskningar över hela världen. Hittills har Sverige inte räknat av utsläppsminskningarna mot det nationella klimatmålet.

Kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström (L) yrkande 9 berör frågan om klimatsatsningar inom LULUCF. Motionärerna framhåller de åtgärder som kan ge ökade kolsänkor och minskade utsläpp inom sektorn.

Enligt motionärerna behövs åtgärder för att öka återvätningen av jordbruksmark. Vidare framhålls bl.a. att förvaltningen av skogen bör beakta klimatförändringarna.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

För att nå det långsiktiga målet till 2045 och etappmålen för 2030 och 2040 får kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler. Sådana åtgärder får användas för att klara högst 2 procentenheter för etappmålet till 2030 och 8 procentenheter för etappmålet till 2040. Kompletterande åtgärder behövs också för att nå negativa nettoutsläpp efter 2045.

Som kompletterande åtgärder får framför allt räknas

- ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark
- avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung, s.k. bio-CCS
- verifierade utsläppsminskningar genom investeringar utanför Sveriges gränser.

Koldioxidavskiljning och lagring (Carbon Capture and Storage, CCS) innebär att koldioxid avskiljs ur rökgaser och transporteras till en permanent lagringsplats. Bio-CCS innebär att CCS tillämpas på koldioxidutsläpp av biogent ursprung, dvs. utsläpp som kommer från oxidation av biomassa.

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2109/20:65) anför regeringen att kompletterande åtgärder, bl.a. CCS och bio-CCS, kan spela en roll för att nå de klimatpolitiska etappmålen. Regeringen framhåller att fortsatt forskning, utveckling och demonstration behövs för att tekniken ska kunna användas och att rättsliga hinder för att möjliggöra CCS bör undanröjas. Regeringen framhåller vidare att stöd till CCS kan ges genom Industrilivet och att ett stöd till forskning, demonstration och tester för minusutsläpp har införts. Enligt regeringen bör det satsas mer på forskning, tester och samarbeten med näringslivet för att på ett hållbart och effektivt sätt binda tillbaka en del av de utsläpp som redan har gjorts.

I handlingsplanen bedömer regeringen vidare att verifierade utsläppsminskningar i länder utanför EU kan utgöra en kompletterande åtgärd för att nå etappmålen. Verifierade utsläppsminskningar innebär att när Sverige genomför en utsläppsminskande åtgärd i ett annat land ska utsläppsminskningen kvantifieras och verifieras av en oberoende part i enlighet med internationella regelverk. Inom ramen för Parisavtalet finns s.k. internationella samarbetsformer enligt artikel 6. Genom att införa insatser under artikel 6 kan man få verifierade utsläppsminskningenheter. Dessa kan antingen användas som en kompletterande åtgärd för att nå nationella klimatmål eller annulleras utan att användas för att nå det nationella målet och då utgöra en resultatbaserad klimatfinansiering. Regelverket för artikel 6 är fortfarande under förhandling.

Regeringen anför i handlingsplanen att den avser att återkomma när det gäller frågor om CCS och verifierade utsläppsminskningar när Klimatpolitiska vägvalsutredningen överlämnat sitt betänkande.

Klimatpolitiska vägvalsutredningen överlämnade i januari 2020 sitt betänkande Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4) till regeringen. I utredningen föreslås en strategi med principer och mål för en politik på området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för att nå dessa mål. Utredningen har remissbehandlats.

Utredningen berör bl.a. frågan om bio-CCS och CCS. Både cementindustrin och raffinaderiindustrin tas i utredningen upp som exempel på industrier där punktsläpp kommer att kvarstå i framtiden och där CCS-teknik kommer att behövas för att nå målet om nettonollutsläpp. När det gäller raffinaderiindustrin anføres även att det på lång sikt är tänkbart att drivmedel och bränslen kan produceras vid raffinaderier utifrån råvarorna biogen koldioxid och vätgas producerad med förnybar energi. Detta skulle innebära avskiljning och användning av koldioxid (CCU).

Utredningen föreslår bl.a.:

- Energimyndigheten bör få i uppgift att anordna s.k. omvända auktioner av negativa koldioxidutsläpp genom bio-CCS för att stödja fullskalig bio-CCS.
- Investeringsstödet för minusutsläpp bör fortsätta att främja teknikutveckling och demonstration inom bio-CCS.
- Sverige bör verka för att EU utvecklar ett gemensamt långsiktigt styrmedel för att främja bio-CCS.
- Energimyndigheten bör göras samordningsansvarig för frågor som gäller CCS inklusive bio-CCS, och regeringen bör ge myndigheten i uppgift att inrätta ett nationellt centrum för CCS inklusive bio-CCS.

Utredningen innehåller även förslag när det gäller frågan om rättsliga hinder för transport av koldioxid för lagring annat än genom rörledningar. Utredningen föreslår bl.a. att Sverige bör driva att verksamheter vars syfte är andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning ska ingå i EU:s utsläppshandelssystem. Vidare föreslås att Sverige bör föreslå att ett tillägg görs till definitionerna av transport av koldioxid för lagring i gruppundantagsförordningen⁴ och i riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi, så att statligt stöd även kan ges för andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning. Utredningen lämnar även förslag om samordning av prövningar som rör CCS, inklusive bio-CCS.

Utredningen föreslår även ett program för att genomföra insatser för internationella utsläppsbegränsningar under artikel 6 med Energimyndigheten som ansvarig myndighet. Därutöver kan noteras att utredningen anför att det finns flera åtgärder inom LULUCF-sektorn som kan ge betydande bidrag för

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

att öka upptaget respektive minska utsläppen av växthusgaser. Det finns enligt utredningen bl.a. behov av att säkra de kollager som redan finns och som byggs upp i biomassa och mark. Vidare bör enligt utredningen åtgärder för ökad kolsänka och minskade utsläpp prioriteras. Utredningen anför att det finns åtgärder inom LULUCF-sektorn för ökad kolsänka och minskade utsläpp som bedöms kunna ge effekter till 2030 och 2045, och utredningen lämnar förslag på styrmedel.

I den klimatredovisning som regeringen lämnade i samband med budgetpropositionen för 2021 uppger regeringen att den avser att återkomma i fråga om kompletterande åtgärder. Regeringen anför dock att den redan har fattat vissa beslut för att underlätta för kompletterande åtgärder, bl.a. följande:

- Genom Industriklivet kan stöd till fossil CCS ges för att minska processrelaterade utsläpp.
- Genom Industriklivets breddning med minusutsläppsstödet finns även ett stöd till bio-CCS.
- Sverige har den 18 juni 2020 beslutat att godkänna ändringen av Londonprotokollet som möjliggör export av koldioxid för lagring under havsbotten.
- Sverige driver på för ett robust regelverk för artikel 6 inom FN:s klimatförhandlingar.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att kompletterande åtgärder behövs för att nå nettonollutsläpp och negativa utsläpp efter 2045. Statens energimyndighet föreslås därför bli ett nationellt centrum för CCS. Myndigheten ska även tillföras medel för att inrätta ett system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS). Möjligheten att inkludera negativa utsläpp med hjälp av biokol i systemet ska även analyseras.

Vidare kan noteras att regeringen i budgetpropositionen föreslog att ändamålet för anslaget 1:19 Industriklivet skulle utvidgas till att även kunna finansiera forskning, förstudier och investeringar som rör andra växthusgasutsläpp, såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa utsläpp som är kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiska viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. Anslaget föreslogs ökas med 150 miljoner kronor 2021 för att stärka möjligheterna till insatser under Industriklivet. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prot. 2020/21:55).

Förra miljö- och klimatministern Isabella Lövin anförde bl.a. följande den 18 november 2020 i sitt svar på fråga 2020/21:402 Styrmedel för bio-CCS av Jessica Rosencrantz (M):

Till att börja med vill jag betona att regeringens klimatpolitik syftar till att minska utsläppen av växthusgaser. Kraftiga utsläppsminskningar är prioriterade men tekniker för negativa utsläpp behöver också utvecklas för att uppnå det riksdagsbundna målet om nettonollutsläpp senast 2045 och

negativa utsläpp därefter. Koldioxidavskiljning och lagring, inte minst av biogena utsläpp, kan komma att fylla en viktig roll för att nå målet. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2021 att Statens energimyndighet blir ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring, så kallad CCS. Energimyndigheten tillförs även 5 miljoner kronor för att inrätta ett system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor, så kallad bio-CCS. Ambitionen är att införa ett system för driftsstöd under 2022, för att påskynda genomförandet av bio-CCS. Regeringen avser satsa ytterligare 50 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor 2023 för ett kommande driftsstöd.

Sedan 2018 har Industriklivet gett stöd till att utveckla lösningar för att minska de utsläpp inom industrin som är svårast att komma åt. Under 2019 införde regeringen inom ramen för Industriklivet även ett stöd till forskning, förstudier, test, demo och investeringar i negativa utsläpp bland annat i form av bio-CCS. Regeringen kommer också att sträva efter att lämpliga instrument utformas inom EU för att skapa ekonomiska incitament för negativa utsläpp.

Sammanfattningsvis vill jag försäkra Jessica Rosencrantz om att regeringen redan har tagit om hand om de flesta av betänkandets förslag gällande bio-CCS eller avser att göra det inom kort.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade vid sin behandling av klimathandlingsplanen (2019/20:MJU16) att det delar regeringens uppfattning att kompletterande åtgärder kan spela en roll för att nå de klimatpolitiska etappmålet. Utskottet delade även regeringens uppfattning om att det behövs fortsatt forskning, utveckling och demonstration för att tekniken ska kunna användas och att rättsliga hinder för att möjliggöra CCS bör undanröjas. När det gäller frågan om utsläppsminskningar i andra länder uttalade utskottet i samma betänkande att det välkomnade regeringens intentioner på området.

Vidare kan noteras att miljö- och jordbruksutskottet vid behandlingen av budgetpropositionen för 2021 (bet. 20120/21:MJU1) anförde att det såg mycket positivt på regeringens föreslagna satsningar på Industriklivet. Utskottet noterade särskilt att satsningen inte bara innebär att anslaget Industriklivet förstärks utan att det även breddas. Utskottet välkomnade anslaget breddning och nya satsningar, inte minst ett stöd för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor.

När det gäller frågan om klimatsatsningar inom markanvändningssektorn kan vidare noteras att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anförde att en hållbar markanvändning som möjliggör substitution av fossilintensiva material och fossila bränslen med förnybara produkter är betydelsefull för en växande bioekonomi och för att nå de nationella klimatmålen. Samtidigt bör långsiktiga kolsänkor bevaras över tid, biologisk mångfald värnas och ekosystemtjänster vidmakthållas. Det nationella skogsprogrammet bör utvecklas för att ytterligare främja en växande skogsnäring och ett hållbart skogsbruk. Regeringen anförde att den bör ta fram en svensk bioekonomistrategi i enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2018/19:MJU8 res. 27 punkt 20, rskr. 2018/19:146 och 2018/19:147). Strategin ska bidra till ökad tillgång till biomassa och sysselsättning i hela landet och skapa miljö- och klimatnytta. Regeringen anför

vidare att ett ökat koluupptag och minskade utsläpp kan bidra till negativa nettoutsläpp och vara en kompletterande åtgärd för att nå etappmålen i det klimatpolitiska ramverket. Det får dock samtidigt inte vara en förevändning för att minska omställningstrycket och få ned de fossila utsläppen. Metoder för ökad kolinlagring i bl.a. jordbruksmark bör främjas. Berörda myndigheter bör få i uppdrag att genomföra en strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmarken. Regeringen framhöll i propositionen även våtmarkernas betydelse för klimatet och anför att insatserna för restaurering av våtmarker har stärkts.

Regelverket under Kyotoprotokollet för beräkning av kolsänkan sträcker sig till 2020. Enligt Parisavtalets artikel 5 förutsätts parterna bevara och om möjligt också förstärka sina kolsänkor, inklusive skogar. Något detaljerat regelverk för bokföring av skog och annan markanvändning finns dock inte under Parisavtalet. EU har därför genom LULUCF-förordningen⁵ tagit fram gemensamma bokföringsregler för tiden efter Kyotoprotokollet fram till 2030. LULUCF-förordningen omfattar upptag och utsläpp av växthusgaser till och från markkategorier som är påverkade av mänsklig aktivitet. Utgångspunkten i LULUCF-förordningen är att varje medlemsstat förbinder sig att säkerställa att utsläppen inte överskrider upptagen, beräknade som summan av de totala utsläppen och de totala upptagen inom dess territorium enligt bokföringsreglerna i förordningen. I propositionen anförts att ett ökat koluupptag och minskade utsläpp kan bidra till negativa nettoutsläpp och vara en kompletterande åtgärd för att bidra till att etappmålen i det klimatpolitiska ramverket nås. Det får dock inte bli en förevändning för att minska omställningstrycket för att få ned de fossila utsläppen.

Slutligen kan noteras att miljö- och jordbruksutskottet anförde följande om LULUCF-sektorn vid sin behandling av klimathandlingsplanen (bet. 2019/20:MJU16):

Utskottet vill inledningsvis framhålla det som regeringen anför i propositionen om att en hållbar markanvändning som möjliggör substitution av fossilintensiva material och fossila bränslen med förnybara produkter är betydelsefull för en växande bioekonomi och för att nå de nationella klimatmålen. Utskottet delar denna bedömning och håller även med regeringen om att långsiktiga kolsänkor bör bevaras, mångfald värnas och ekosystemtjänster vidmakthållas. Som framgår av propositionen har utskottet tidigare riktat ett tillkännagivande till regeringen om att en nationell bioekonomistrategi bör inrättas för att tillsammans med de gröna näringarna skapa större miljö- och klimatnytta. Utskottet välkomnar regeringens avsikt att tillsammans med de gröna näringarna ta fram en svensk bioekonomistrategi och att regeringen i propositionen anger att den avser att ha en fortsatt hög ambition när det gäller naturvård, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. [...]

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att metoder för ökad kolinlagring i bl.a. jordbruksmark bör främjas och välkomnar det uppdrag regeringen aviserar i propositionen om att minska avgången av växthusgaser och öka kolinlagringen. Utskottet är också positivt till att regeringen i propositionen framhåller våtmarkernas betydelse för klimatet och att insatserna för restaurering av våtmarker har stärkts. Utskottet noterar vidare att frågan om kolinlagring även omfattas av Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande som nyligen remitterats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att CCS och bio-CCS kan spela en viktig roll för att nå klimatmålen. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen framhåller vikten av forskning, utveckling och demonstration för att dessa tekniker ska kunna användas. Utskottet vill även framhålla att stöd till CCS i dag kan ges genom bl.a. Industrilivet. Utskottet noterar vidare att den Klimatpolitiska vägvalsutredningen har lämnat flera förslag om CCS som är under beredning i Regeringskansliet. Utskottet välkomnar de åtgärder som regeringen vidtagit och noterar att regeringen avser att återkomma i frågan. Med hänvisning till vad som nu anförs avstyrker utskottet motionerna 2020/21:3349 (M) yrkande 9, 2020/21:3368 (M) yrkande 22 och 2020/21:3679 (L) yrkandena 14 och 18.

När det gäller frågan om rättsliga hinder för att möjliggöra CCS och bio-CCS noterar utskottet att regeringen har beslutat att godkänna ändringen av Londonprotokollet och att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen anför att rättsliga hinder för att möjliggöra CCS bör undanröjas. Utskottet följer utvecklingen på området noga och ser fram emot regeringens fortsatta arbete i frågan. Utskottet anser mot denna bakgrund att det inte finns anledning att rikta något tillkännagivande till regeringen enligt förslaget i motion 2020/21:3349 (M) yrkande 11.

Utskottet noterar vidare att verifierade utsläppsminskningar genom investeringar utanför Sveriges gränser får användas som kompletterande åtgärder för att nå klimatmålen. Frågan om internationella utsläppsminskningar omfattas också av Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande, och regeringen har anfört att den avser att återkomma i frågan. Vidare kan noteras att regelverket för utsläppsminskningar under artikel 6 i Parisavtalet ännu inte är färdigförhandlat och att frågan med anledning av coronapandemin skjutits upp till november 2021. Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna 2020/21:3349 (M) yrkande 53 och 2020/21:3368 (M) yrkande 45 kan lämnas utan åtgärd.

Även frågan om åtgärder inom LULUCF-sektorn för ökade kolsänkor behandlas i Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande. Utskottet noterar regeringens intentioner på området, bl.a. när det gäller en svensk bioekonomistategi och ökad kolinlagring. Mot bakgrund av det arbete som pågår i frågan avstyrker utskottet motion 2020/21:3273 (L) yrkande 9.

Forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om forskning kring metoder för att minska metangasavgången från boskap.

Motionen

I partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 22 anförs att forskning kring metoder för att minska metangasavgången från boskap, t.ex. genom förändringar i utfodringen, bör stödjas. Motionärerna anför att jordbrukets utsläpp av klimatgaser är komplexa. Hanteringen av gödsel, djurens matsmältning och avgång av klimatgaser från tidigare utdikad mark ger alla stora bidrag till jordbrukets utsläpp. När det gäller djurens matsmältning pågår forskningsinsatser för att undersöka hur förändringar i fodersammansättningen kan minska metangasutsläppen.

Kompletterande uppgifter

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och näringslivets konkurrenskraft samt svarar mot de samhällsutmaningar som finns både i Sverige och globalt (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att dess ambition är att stärka den fria forskningen samtidigt som forskningspolitiken ska svara mot nationella och globala samhällsutmaningar, bl.a. inom klimat och miljö. Regeringen framhöll i propositionen den centrala roll som Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har för att förverkliga forskningspolitiken och föreslog att Formas anslag skulle ökas med 140 miljoner kronor för 2021. Regeringens förslag i budgetpropositionen innebar även en förstärkning av forskningsinfrastrukturen inom Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) med 70 miljoner kronor för 2021.

Vidare kan noteras att regeringen i december 2020 överlämnade proposition 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige till riksdagen. I propositionen presenterar regeringen forskningspolitiken för 2021–2024. Regeringen anför i propositionen att samhällets utmaningar, däribland klimatet, behöver mötas med satsningar på strategisk forskning av hög kvalitet och innovationssatsningar. Regeringen framhåller att klimatet kräver omfattande omställningar och att insatser även krävs med anledning av klimatförändringarnas effekter och för klimatanpassning. Propositionen kommer att riksdagsbehandlas under våren 2021.

När det gäller forskning om metangasavgång från boskap kan noteras att Sverige är aktivt inom det internationella samarbetet Global Research Alliance (GRA) som grundades 2009. Sverige var bland de 20 nationer som grundade samarbetet. I dag är 51 länder medlemmar. Samarbetet syftar till att hitta nya sätt att odla mer mat utan att växthusgasutsläppen ökar. Inom samarbetet pågår bl.a. forskning när det gäller frågan om att minska metanavgång genom foder. Därutöver kan tilläggas att det vid SLU pågår ett projekt om havre som foder för en hållbar mjölkproduktion och en bättre miljö. Inom projektet undersöks om utbyte av en del av kraftfodret mot havre kan leda till minskade utsläpp av metangas. Projektet finansieras av Formas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka betydelsen av ny kunskap och innovation för att kunna möta den utmaning som klimatomställningen innebär. Utskottet ser därför positivt på de satsningar som regeringen har gjort på forskningen i budgeten för 2021 bl.a. när det gäller ökningen av Formas anslag och förstärkningen av forskningsinfrastrukturen inom SLU. Utskottet noterar vidare att regeringen nyligen har lämnat över en ny forskningspolitisk proposition till riksdagen och att regeringen där framhåller betydelsen av forskning om klimatomställning och klimatanpassning. Avslutningsvis kan utskottet konstatera att det, exempelvis genom ett projekt som finansieras av Formas, pågår forskning med den inriktning som motionärerna i motion 2020/21:3679 (L) yrkande 22 efterfrågar. Utskottet föreslår med hänvisning till vad som nu anförts att motionsyrkandet avslås.

Industri och export

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utsläpp och luftkvalitet, om industrins klimatgasutsläpp och om mål för det svenska klimatarbetet.

Motionerna

Kommittémotion 2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 berör frågan om utsläpp och luftkvalitet. Motionärerna anför att nedfall av svavel bl.a. leder till försurning av mark och vatten, att situationen har förbättrats markant, men att svavelutsläpp fortfarande förekommer. Enligt motionärerna står industrin för ungefär tre fjärdedelar av svaveldioxidutsläppen i Sverige.

I partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 11 anfördes att Sverige bör överväga möjligheten att utarbeta en nationell lagstiftning så att industrins klimatgasutsläpp minskar tillräckligt fort för att de nationella klimatmålen ska nås. Lagstiftningen ska kunna användas för att begränsa

industrins utsläpp när det frivilliga arbetet och styrningen genom priset på utsläppsrätterna inte räcker för att nå de nationella klimatmålen.

I yrkande 42 i samma motion anförs att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att främja svensk export. Enligt motionärerna ligger den stora potentialen i det svenska klimatarbetet i att agera förebild och visa att det är möjligt att åstadkomma en stark ekonomisk utveckling samtidigt som både klimatpåverkan och resursanvändning minskar. Industrin kan stärkas genom att exportera tekniken bakom de goda exemplen. Genom att fortsätta vara ett föregångsland stärker Sverige också attraktionskraften för industri-etableringar, vilket är bra ur klimatsynpunkt eftersom Sverige har gott om ren energi.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

I den klimatpolitiska handlingsplan som lämnades till riksdagen 2019 (prop. 2019/20:65) framhåller regeringen att Sveriges välstånd är byggt på att innovativa exportföretag klarat av att förnya och ställa om produktion och produkter i takt med att marknader förändrats. Omställningen till ett fossilfritt samhälle ställer nya krav på omställning, och Sverige är beroende av fortsatt innovationskraft för att lyckas. Staten ska bidra med långsiktiga förutsättningar som ger näringslivet möjligheter att föra ut klimatsmarta lösningar på marknaden. Sverige ska visa att det går att ställa om och bli ett fossilfritt land med bibehållen konkurrenskraft och välfärd. Klimatpolitiken ska inte utformas så att utsläppen bara flyttar någon annanstans på grund av att t.ex. industri eller andra verksamheter flyttar till länder med lägre miljökrav. Tvärtom kan Sverige bidra till minskade utsläpp även utanför Sverige genom att bidra till att klimatpolitiken kan skärpas inom EU och i andra länder, liksom genom att exportera klimatsmart energi och andra klimatsmarta lösningar.

I handlingsplanen framhålls vidare att regeringens näringspolitik bidrar till ett investeringsklimat som skapar förutsättningar för industrin att ställa om för att nå klimatmålen samtidigt som konkurrenskraften ökar. Genom att ta till vara Sveriges spetskompetens, infrastruktur och goda resursbas kan Sverige etableras som en global ledare i de teknikskiften som nu görs inom befintlig och ny industri för att ställa om samhället till fossilfrihet.

Riksdagen har tillkännagett att klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt samt bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU (bet. 2017/18: MJU22, rskr. 2017/18:440). Regeringen konstaterar i handlingsplanen att Sverige har lyckats kombinera minskade utsläpp med en stark ekonomisk utveckling de senaste tre decennierna. Regeringen bedömer att en politik som bygger på tydliga och långsiktiga spelregler och principen om att sätta pris på utsläpp kan bidra till att minska utsläppen samtidigt som en god ekonomisk tillväxt bibehålls. Den goda ekonomiska tillväxten förutsätter också att bl.a. regeringens näringspolitiska och förenklingspolitiska

målsättningar beaktas. Regeringen bedömer därför i klimathandlingsplanen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

Regeringen anför i klimathandlingsplanen att det krävs stora investeringar i ny teknik för att klara omställningen till nettonollutsläpp till 2045. Samhällsnyttan av denna teknikutveckling går utöver den nytta som tillfaller de privata aktörer som gör dessa investeringar. Regeringen har därför infört Industriklivet och i budgetpropositionen för 2020 föreslagit en satsning om 600 miljoner per år 2020–2022 för att stödja svensk industri i att ta klivet mot ett nollutsläpp av växthusgaser samt för åtgärder som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser. Regeringen anför även att de strategiska samverkansprogrammen med näringslivet fortsätter och att ett av programmen under mandatperioden kommer att vara näringslivets klimatomställning.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade i betänkande 2019/20: MJU16 att utskottet välkomnade det regeringen anförde i klimathandlingsplanen om att staten ska bidra till långsiktiga förutsättningar som ger näringslivet möjligheter att föra ut klimatsmarta lösningar. Utskottet framhöll vidare att regeringen anför att klimatpolitiken inte ska utformas så att utsläppen bara flyttar någon annanstans utan att Sverige tvärtom kan bidra till minskade utsläpp även utanför Sverige. Utskottet anförde även att det delar regeringens ambitioner på området.

Som framgått ovan beslutade regeringen i december 2019 att låta en särskild utredare se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101). Syftet är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås. Här kan särskilt noteras att utredaren i konsekvensanalysen bl.a. ska beskriva hur förslagen påverkar svenska företags konkurrenskraft, risken för koldioxidläckage och de globala koldioxidutsläppen. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2022.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att Statens energimyndighet inom ramen för Industriklivet (anslaget 1:19 Industriklivet) har beviljat stöd till bl.a. ett flertal genomförbarhetsstudier och forsknings- och innovationsprojekt. Det handlar t.ex. om stöd till utveckling av fossilfri stålproduktion i det s.k. Hybrit-initiativet. Sedan juni 2019 finns även ett stöd till projekt som bidrar till negativa utsläpp. De projekt som fått stöd genom Industriklivet t.o.m. mars 2020 uppskattas av Energimyndigheten ha en sammanlagd potential att minska växthusgasutsläppen med knappt 9 miljoner ton koldioxidekvivalenter och fånga in och lagra ca 2 miljoner ton biogena utsläpp, vilket bidrar till negativa utsläpp.

I budgetpropositionen anfördes vidare att påverkan genom atmosfäriskt nedfall har minskat kraftigt de senaste decennierna. Nedfallet av svavel är i dag i närheten av förindustriella nivåer. Även kvävedepositionen har minskat kraftigt, men den är fortfarande hög i sydvästra och sydöstra Sverige. Här överskrider den kritiska belastningsgränsen och en stor andel av sjöarna och vattendragen är ännu försurade. Den internationella sjöfarten bidrar mycket

till försurningen i Sverige, och det finns även indikationer på en ökande trend för utsläppen av kväveoxider från sjöfarten. Av propositionen framgår att regeringen har beslutat om och rapporterat in ett nationellt luftvårdsprogram till Europeiska kommissionen. Programmet omfattar åtgärder för att minska utsläppen av ammoniak och kväveoxider för att uppfylla de svenska åtagandena i EU:s taktidirektiv (direktiv 2016/2284). Samtliga medlemsländer i EU har tagit fram liknande luftvårdsprogram med åtgärder för att minska utsläppen av luftföroreningar. Intransporten av försurande ämnen kommer därför att minska, förutsatt att åtgärdsarbetet genomförs som planerat.

Regeringen anförde vidare i propositionen att den fortsätter att utveckla och effektivisera klimatinvesteringsprogrammen. Bland annat breddas och stärks Industriklivet för att flera projekt som bidrar till klimatomställningen ska omfattas. Regeringen föreslog även att en statlig grön kreditgaranti ska införas, som ges utifrån teknikneutrala kriterier för större industriinvesteringar som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket.

Anslaget 1:19 Industriklivet inom utgiftsområde 20 får användas för utgifter kopplade till åtgärder såsom forskning, förstudier och investeringar, som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser, inklusive andra typer av växthusgaser som är relaterade till dessa. Anslaget får också användas för utgifter som är kopplade till åtgärder som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser, såsom forskning, utveckling, tester, demonstrationer och investeringar. Därutöver får anslaget användas för utgifter kopplade till strategiskt viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen, såsom forskning, förstudier och investeringar. Regeringen föreslog i budgetpropositionen att anslagets ändamål ska utvidgas till att även kunna finansiera forskning, förstudier och investeringar som rör andra växthusgasutsläpp, såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa utsläpp, kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiska viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. Regeringen föreslog även att anslaget skulle ökas med 150 miljoner kronor 2021 för att stärka möjligheten till insatser under Industriklivet. Enligt regeringen beräknas anslaget öka med 100 miljoner kronor 2022 av samma anledning. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prot. 2020/21:55).

Därutöver kan noteras att regeringen i budgetpropositionen anförde att den avser att genomföra en ytterligare satsning på negativa utsläpp genom att inrätta ett system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS). Anslaget beräknas öka med 50 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor 2023 för att genomföra av en sådan satsning.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlade regeringens förslag i betänkande 2020/21:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Utskottet uttalade där bl.a. följande när det gäller industri och export:

Utskottet ser även positivt på regeringens förslag om att tillskjuta medel för att förbättra industrins förutsättningar för en grön omställning. Utskottet konstaterar att en övervägande del av den svenska industrins

utsläpp kommer från anläggningar som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem. EU som ekonomiskt område har hårda krav på utsläppsminskningar för sin industri, samtidigt som den i hög utsträckning är utsatt för internationell konkurrens. Genom att utveckla klimatsmart teknik som kan bidra till mer cirkulära och fossilfria lösningar skapas konkurrensfördelar, sysselsättning och exportmöjligheter. Bland annat av denna anledning ser utskottet mycket positivt på regeringens föreslagna satsningar på Industriklivet, vilket innebär att ca 750 miljoner kronor satsas under 2021 med en tillhörande omfattande bemyndiganderam.

Utskottet noterar särskilt att satsningen inte bara innebär att anslaget Industriklivet förstärks utan att det även breddas. Anslagets nuvarande ändamål är bl.a. att finansiera åtgärder såsom forskning, förstudier och investeringar som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser, inklusive andra relaterade typer av växthusgaser. Regeringen föreslår att anslagets ändamål utvidgas till att även inkludera andra växthusgasutsläpp, såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa utsläpp, kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiska viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. Utskottet välkomnar anslagets breddning och nya satsningar, inte minst ett stöd för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (s.k. bio-CCS). Utskottet välkomnar anslagets breddning även eftersom det knyter an till den nyligen beslutade strategin för cirkulär ekonomi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona betydelsen av att Sverige kan visa att det går att ställa om till ett fossilfritt samhälle med bibehållen konkurrenskraft och välfärd. Utskottet delar regeringens uppfattning att klimatpolitiken inte ska utformas så att utsläppen bara flyttar någon annanstans. Sverige kan tvärtom bidra till minskade utsläpp även utanför Sveriges gränser genom en skärpt klimatpolitik och genom att exportera klimatsmart energi och andra klimatsmarta lösningar. Utskottet konstaterar att regeringens näringspolitik i klimathandlingsplanen bidrar till ett investeringsklimat som skapar förutsättningar för industrins omställning, och utskottet välkomnar mot denna bakgrund regeringens satsningar på ny teknik genom bl.a. Industriklivet. Utskottet noterar vidare att den pågående översynen av all relevant svensk lagstiftning för att ge det klimatpolitiska ramverket genomslag bl.a. ska omfatta en beskrivning av hur förslagen påverkar svenska företags konkurrenskraft, risken för koldioxidläckage och de globala koldioxidutsläppen. Utskottet vill också framhålla de positiva uppgifterna i budgetpropositionen om att påverkan genom atmosfäriskt nedfall har minskat. Regeringens fortsatta satsning på klimatinvesteringsprogrammen utgör en viktig del i arbetet med att fortsätta denna minskning. Som utskottet tidigare uttalat är det genom att utveckla klimatsmart teknik som kan bidra till mer cirkulära och fossilfria lösningar möjligt att skapa konkurrensfördelar, sysselsättning och exportmöjligheter.

Mot bakgrund av de insatser som pågår när det gäller industri och export och regeringens intentioner på området anser utskottet att motionerna

2020/21:3238 (L) yrkande 6 och 2020/21:3679 (L) yrkandena 11 och 42 kan lämnas utan åtgärd.

Utvärdering och rapportering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Klimatpolitiska rådets uppdrag och om statistiken för svenska klimatgasutsläpp.
Jämför reservation 14 (M, KD) och 15 (L).

Motionerna

I partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1 konstateras att Klimatpolitiska rådet granskar regeringens politik och i vilken utsträckning vidtagna och planerade åtgärder bidrar till att Sverige når sitt klimatmål. Eftersom klimatfrågan ytterst handlar om att minska de globala utsläppen borde det enligt motionärerna också ingå i uppdraget att analysera hur Sveriges klimatpolitik bidrar till att minska de globala utsläppen.

Enligt partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 41 redovisar Naturvårdsverket i sin statistik svenska klimatgasutsläpp från 1990 och framåt. Därigenom syns inte den kraftiga minskningen av de svenska utsläppen från mitten av 1970-talet till mitten av 1980-talet. Naturvårdsverket bör därför enligt motionärerna tillgängliggöra även äldre statistik över utsläpp av klimatgaser för att tydligare visa på de stora förbättringar Sverige har åstadkommit historiskt eftersom det kan tjäna som förebild för andra länder.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Klimatpolitiska rådet inrättades den 1 januari 2018. Rådet är en del av det klimatpolitiska ramverket för Sverige som riksdagen fattade beslut om 2017 (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24). Ramverket består av nya klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Klimatpolitiska rådet har till uppgift att utvärdera hur regeringens samlade politik är förenlig med de klimatmål som riksdagen och regeringen har beslutat om.

När det gäller Klimatpolitiska rådets uppdrag kan noteras att miljö- och jordbruksutskottet uttalade följande vid sin behandling av regeringens förslag till klimatpolitiskt ramverk (bet. 2016/17:MJU24):

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att det klimatpolitiska rådet bör ha i uppdrag att bl.a. utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen, belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och analysera om målen, både kort- och långsiktigt, kan nås på ett sätt som ger goda förutsättningar för hög kostnadseffektivitet samtidigt som hållbarhetsbegreppets tre dimensioner beaktas. Rådet skiljer sig från och kompletterar befintliga myndigheter

bl.a. genom det stora måttet oberoende, den fokuserade inriktningen på klimat, den tvärvetenskapliga expertis som rådet kommer att ha och uppdraget att aktivt granska olika politikområden och bedöma regeringens samlade politik med inverkan på klimatmålen.

Vidare kan noteras att det ovan nämnda uppdraget om att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101) bl.a. omfattar att i konsekvensanalysen beskriva hur förslagen påverkar svenska företags konkurrenskraft, risken för koldioxidläckage och de globala koldioxidutsläppen.

När det gäller frågan om statistik kan följande noteras. Naturvårdsverket är av regeringen utsedd till ansvarig myndighet för den officiella statistiken över bl.a. utsläpp till vatten och luft. På Naturvårdsverkets webbplats finns statistik tillgänglig över territoriella utsläpp och upptag av växthusgaser fr.o.m. 1990. Uppgifter om utsläpp och upptag före 1990 finns inte tillgängliga på Naturvårdsverkets webbplats. På det tyska statliga forskningsinstitutet Potsdam Institute for Climate Impact Researchs (PIK) webbplats finns däremot uppgifter om utsläpp från 1850 fram till 2016. Uppgifterna från PIK inkluderar dock bara utsläpp av växthusgaser och inte upptag av dessa.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om ett uppdrag till Klimatpolitiska rådet noterar utskottet inledningsvis att rådets uppdrag, i enlighet med riksdagens beslut om det klimatpolitiska ramverket, är att utvärdera regeringens politik mot bakgrund av de nationella klimatmål som riksdagen och regeringen har beslutat om. Vid riksdagens behandling av det klimatpolitiska ramverket delade utskottet regeringens bedömning om utformningen av rådets uppdrag. Utskottet är fortfarande av samma uppfattning och finner inte skäl att utvidga rådets uppdrag på det sätt som föreslås i motion 2020/21:3368 (M) yrkande 1. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandet.

I fråga om klimatstatistik vill utskottet framhålla att Sverige har en viktig roll som föregångsland när det gäller utsläppsminskningar. Det är därför motiverat att Naturvårdsverket publicerar uppgifter om utsläpp och upptag av växthusgaser fr.o.m. 1990 på sin webbplats. Utskottet bedömer att detta årtal är en lämplig utgångspunkt för statistiken eftersom det klimatpolitiska ramverket utgår från detta årtal. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:3679 (L) yrkande 41.

Klimatanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatanpassning.
Jämför reservation 16 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 25 anförs att arbetet med klimatanpassning måste prioriteras. Motionärerna framhåller bl.a. att klimatförändringarna ställer krav på en utvecklad fysisk planering men att arbetet med klimatanpassning skiljer sig åt mellan olika kommuner. Motionärerna framhåller även bl.a. vikten av att arbeta med utgångspunkt från naturgivna förutsättningar, arbetet med grön infrastruktur och hänsyn till ekosystemtjänster.

Enligt kommittémotion 2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 5 bör Sveriges klimatanpassningsarbete stärkas genom en tydligare ansvarsfördelning mellan styrnivåerna. Motionärerna framhåller vidare att det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Den nationella strategin bör därför kontinuerligt anpassas allteftersom kunskapsläget om klimatförändringarna ökar.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Regeringen redovisade i proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning en klimatanpassningsstrategi för Sverige. Syftet med strategin är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete samt att möta internationella skyldigheter. Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter.

När det gäller kommunernas klimatanpassningsarbete kan noteras att regeringen i propositionen föreslog förändringar i plan- och bygglagen (2010:900) för att förbättra kommunernas beredskap för klimatförändringar. Bl.a. infördes ett krav på att kommunerna i sina översiktsplaner ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Regeringen beslutade i augusti 2018 att inrätta ett nationellt expertråd för klimatanpassning vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) i enlighet med ett förslag i ovan nämnda proposition. Rådets uppdrag är att följa och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Rådet ansvarar också för att göra en uppdaterad klimat- och sårbarhetsanalys samt att ta fram underlag inför revideringen av den nationella klimatanpassningsstrategin vart

femte år. Den första rapporten ska lämnas till regeringen senast den 31 december 2021.

På SMHI finns även ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning. Centrumets roll är att vara en nod för kunskap om klimatanpassning samt att vara en mötesplats för aktörer i samhällets klimatanpassning.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att torka, översvämningar, bränder och andra följder av ett förändrat klimat redan i dag slår hårt mot människors möjlighet till ett gott liv. Regeringen framhöll den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsternas avgörande roll för människornas, djurens och växternas överlevnad. Det är enligt regeringen avgörande att klimatomställningen och arbetet för biologisk mångfald, bl.a. genom investeringar i fossilfria, cirkulära och biobaserade lösningar, prioriteras högt inom arbetet med återhämtningen efter pandemin.

När det gäller arbetet med klimatanpassning kan noteras att regeringen i budgetpropositionen anförde att detta har utvecklats betydligt och att myndigheternas insatser bidrar till att man gör klimatanpassningar inom olika verksamhetsområden. Detta sker i enlighet med målsättningen i strategin för klimatanpassning. Regeringen framhöll att de senaste årens extrema väderhändelser tydligt visar på samhällets sårbarhet. För att nå regeringens mål om ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar behövs det även i fortsättningen kraftiga åtgärder för klimatanpassning.

Av budgetpropositionen framgår vidare att SMHI, Statens geotekniska institut (SGI) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört en rad åtgärder för ökad klimatanpassning. Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI har t.ex. utvecklat sitt arbete med att ta fram, sprida och tillgängliggöra kunskap. SGI:s insatser kring klimatanpassning har gjort samhällsbyggnadsprocessen säkrare och mer effektiv. Delegationen för Göta älv har skapat en viktig bas för arbetet att skredsäkra Göta älvdalen. Vidare har MSB genom sina insatser bl.a. bidragit till minskad risk för ras och skred och bättre hantering av konsekvenser av översvämningar. SMHI:s analys av myndigheternas arbete med klimatanpassning visar enligt regeringen att myndigheterna har genomfört klimat- och sårbarhetsanalyser samt att de har handlingsplaner och mål för klimatanpassning. Många myndigheter beskriver risker och genomför åtgärder som rör översvämning samt ras, skred och erosion. Regeringen framhåller att Riksantikvarieämbetet har sammanställt centrala resultat och erfarenheter så att länsstyrelser, kommuner och andra som gör riskanalyser av kulturmiljöer enkelt ska få en samlad bild av metoder för att begränsa och undvika skador av klimatförändringar. Länsstyrelsernas arbete med att stödja och följa upp kommunernas insatser har enligt regeringen bidragit till att 225 kommuner har redovisat sitt klimatanpassningsarbete.

Av budgetpropositionen framgår dessutom att Naturvårdsverket arbetar med en vägledning för naturbaserade lösningar för klimatanpassning. Vägledningen är ett stöd till kommuner och länsstyrelser i arbetet med

klimateanpassning som utgår från naturens egen förmåga att stå emot negativa effekter av ett förändrat klimat samtidigt som biologisk mångfald stärks. Exempel på klimateanpassning i vägledningen är att restaurera och anlägga våtmarker för att fördröja vatten i landskapet och minska översvämningsrisken i ett avrinningsområde.

Vidare kan noteras att regeringen i budgetpropositionen föreslog att anslaget 1:20 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv skulle tillföras medel för att genomföra en tvåårig satsning på stärkt arbete med skredsäkring som ett led i en grön återhämtning. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prot. 2020/21:55).

Frågor om klimateanpassning har berörts av miljö- och jordbruksutskottet vid flera tillfällen tidigare. I betänkande 2019/20:MJU10 Vattenvård anförde utskottet att det är positivt att regeringen har genomfört flera insatser för att stärka vattenförsörjningen i händelse av torka och för att stärka skyddet av dricksvatten. I betänkande 2019/20:MJU16 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan anförde utskottet att det vidhöll sin tidigare bedömning i ovan nämnda betänkande. Utskottet noterade att syftet med regeringens klimateanpassningsstrategi är att långsiktigt stärka klimateanpassningsarbetet och den nationella samordningen. Utskottet välkomnade de uppdrag som flera myndigheter har fått om klimateanpassning och det stöd som finns för kommuner samt framhöll det som framgår av budgetpropositionen om myndigheternas handlingsplaner.

När det gäller kommunernas klimateanpassningsarbete kan vidare noteras att miljö- och jordbruksutskottet vid behandlingen av klimateanpassningsstrategin (bet. 2017/18:MJU22) uttalade att utskottet i likhet med regeringen ansåg att beredskapen i kommunerna behöver förbättras till följd av att klimatet förändras liksom till följd av internationella åtaganden. Utskottet välkomnade därför att regeringen gick framåt med en samlad strategi för klimateanpassningsarbetet för att öka långsiktigheten och samordningen i det nationella klimateanpassningsarbetet. Utskottet välkomnade också att regeringen tydliggjorde kommunernas ansvar i anpassningsarbetet.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade i betänkande 2020/21:MJU1 att det vid upprepade tillfällen har framhållit att beredskapen i kommunerna behöver förbättras till följd av att klimatet förändras liksom till följd av internationella åtaganden. Utskottet välkomnade därför regeringens satsningar inom det lokala och regionala arbetet för en grön omställning när det gäller att främja stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer samt arbetet med klimateanpassning och med ras- och skredsäkring längs Göta älv.

Utskottets ställningstagande

Syftet med regeringens klimateanpassningsstrategi är att långsiktigt stärka klimateanpassningsarbetet och den nationella samordningen. Utskottet välkomnar de åtgärder som regeringen och ansvariga myndigheter har vidtagit inom detta område. Utskottet vill i denna del särskilt framhålla att

Naturvårdsverket arbetar med en vägledning för naturbaserade lösningar för klimatanpassning. Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2021 välkomnade utskottet bl.a. regeringens satsningar inom det lokala och regionala arbetet för en grön omställning när det gäller att främja stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer samt arbetet med klimatanpassning och ras- och skredsäkring längs Göta älv. Mot bakgrund av det omfattande arbete som genomförts och det arbetet som fortfarande pågår när det gäller klimatanpassning anser utskottet att motionerna 2020/21:2709 (MP) yrkande 25 och 2020/21:2922 (C) yrkande 5 kan lämnas utan åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (V), 6 (KD) och 7 (L).

Utskottets ställningstagande

I motioner från allmänna motionstiden 2020/21 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2018/19:MJU4 Klimatpolitik, 2019/20:MJU7 Skogspolitik och 2019/20:MJU16 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inte någon anledning att nu återigen pröva dessa motionsyrkanden. Därutöver rör ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 frågor som omfattas av propositioner som enligt regeringen kommer att lämnas till riksdagen under våren 2021. Utskottet ser därför inte anledning att nu behandla dessa frågor. Samtliga motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 avstyrks därmed.

Reservationer

1. Klimatdiplomati, punkt 1 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 47 och
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41 och
avslår motion
2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

EU:s och den inre marknadens styrka är betydelsefull för vår förmåga att forma globala standarder och påverka omvärlden i klimatarbetet. EU ska vara ledande i den globala omställningen och i genomförandet av Parisavtalet. Men klimatambitionerna kan inte uppnås av EU på egen hand. EU:s klimatdiplomati behöver därför bli mer offensiv. EU behöver verka för att flera länder, särskilt de med stora och växande utsläpp, ökar sina ambitioner. Vi anser därför att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet. Det bör vara prioriterat i samband med nästa klimatoppmöte, COP 26 i Glasgow.

2. Klimatdiplomati, punkt 1 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 47 och
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41.

Ställningstagande

Klimatet känner inga nationsgränser, och effektiva svar på de utmaningar vi står inför behöver därför vara internationella. Det krävs ett starkt globalt klimatarbete, och när andra länder vacklar behöver Sveriges och EU:s röst vara tydlig. Genom att i praktiken visa att ekonomisk tillväxt och utsläppsminskningar går att förena samtidigt som vi skapar jobb, kan Sverige visa ledarskap internationellt. Sverige är och ska förbli ett föregångsland, samtidigt som vi också bör ta en aktiv roll och utöva klimatdiplomati i internationella sammanhang. Däremot kan Sverige inte ensamt möta klimat- och hållbarhetsutmaningarna. Eftersom Sveriges utsläpp är små i ett globalt perspektiv är det viktigt att vara pådrivande regionalt, i EU och internationellt. För att nå målen i Parisavtalet krävs snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser i dag och mer kraftfulla åtgärder. Det är centralt att utsläpp av koldioxid prissätts effektivt, och de positiva erfarenheterna från koldioxidskatter, utsläppshandel och minskade fossilsubventioner ska spridas och utvecklas internationellt.

Vi anser således att Sverige ska vara ett föregångsland och utöva klimatdiplomati i det globala, europeiska och regionala klimatarbetet. Sverige ska samtidigt främja regelverk på alla nivåer för att ekonomiska styrmedel effektivt ska kunna användas för minskad klimatpåverkan.

3. Globalt minimipris på koldioxidutsläpp, punkt 2 (M, SD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD),
Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 49 och 50 samt
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 43.

Ställningstagande

Coronapandemin satte stopp för det som var tänkt att bli supermiljöåret. Det skulle avslutas med FN:s klimatmöte COP 26 i Glasgow, då världens länder skulle uppdatera sina nationella åtaganden för att leva upp till Parisavtalet. Nu skjuts mötet fram till hösten 2021, och det hörs röster som vill pausa

klimatearbetet. Det menar vi är helt fel. Klimatearbetet är lika viktigt som förut. Däremot ställer krisen ännu tydligare krav på att prioritera rätt åtgärder eftersom det ekonomiska läget är ansträngt. Vi tror att det finns möjlighet att använda det tidsfönster som har uppstått till att hitta nya vägar framåt för det internationella klimatearbetet.

Därför vill vi att Sverige tar initiativ till förhandlingar om ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp inför klimatmötet i Glasgow. Det finns ett starkt vetenskapligt stöd för detta. FN:s klimatpanel lyfter fram ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp som ett av de viktigaste verktygen för att minska utsläppen och nå målet i Parisavtalet. Beräkningar från Internationella energimyndigheten (IEA) visar att ett pris på en krona per kilo koldioxid skulle räcka för att halvera utsläppen till 2050. Förslaget har också lyfts fram av en rad tunga svenska ekonomer och klimatforskare i en färsk rapport från SNS Konjunkturinstitutet.

Trots detta har bara ett 30-tal länder och delstater infört någon typ av beskattning av koldioxidutsläpp. I de flesta länder är det fortfarande helt eller nästan gratis att släppa ut koldioxid. Det är orimligt. Ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp skulle ändra på detta och vara ett steg på väg mot principen att den som orsakar skador på miljön och klimatet ska betala fullt ut för dessa. Det minskar också risken för att utsläpp flyttas mellan länder. Svenska företag slipper konkurrera med företag som inte behöver betala för sin klimatpåverkan.

Ett globalt minimipris på koldioxid skulle framför allt göra förbränningen av kol olönsam. Kolet står för nästan 30 procent av världens totala energitillförsel, och enligt IEA förväntas kolförbrukningen öka med över 40 procent till 2040. Att få kolet att stanna i marken är en nyckel till att hejda klimatförändringarna. Inom EU har arbetet med att fasa ut kol redan börjat genom EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS, som sätter ett pris på utsläpp. Priset har ökat de senaste åren och gjort det olönsamt att elda med kol. Förra året minskade användningen av kol med nästan 20 procent i Europa.

Det blir inte enkelt att enas om ett globalt pris på utsläpp. Men för att underlätta förhandlingarna måste viktiga principer respekteras: För det första måste den nationella suveräniteten värnas. Skatten ska tas in på nationell nivå, och det ska inte finnas några krav på hur intäkterna ska användas. För det andra får skatten inte ersätta redan fungerande och ambitiösa system för prissättning av koldioxidutsläpp, såsom EU ETS eller nationella koldioxidskatter. I stället ska ett globalt minimipris komplettera dessa system. För Sveriges del skulle det alltså inte innebära någon förändring av koldioxidskatten – däremot skulle fler länder vara med och betala för sina utsläpp.

För att skapa acceptans för skatten bör den inledningsvis tas ut på en låg nivå för att sedan kunna höjas successivt. FN:s klimatpanel har visat att även ett förhållandevis högt pris, i nivå med den svenska koldioxidskatten, inte påverkar rikare länders välfärd nämnvärt. Det skulle däremot drabba utvecklingsländer hårdare, och priset bör därför till en början hållas på en låg nivå.

Det har inte tidigare gjorts några seriösa försök att komma överens om ett pris på utsläpp under FN:s klimatkonferenser. Vi menar att det är hög tid nu. Lika självklart som att klimatministrarna deltar på klimattoppmöten borde det vara att finansministrarna gör det, med start 2021.

Sverige ska bedriva en ambitiös klimatpolitik för att nå det nationella målet om nettonollutsläpp senast 2045. Men globala utsläppsminskningar måste vara det yttersta syftet med klimatpolitiken. Vi tror att Sverige kan bidra till att minska utsläppen globalt – utan att tumma på ansvaret för att minska utsläppen på hemmaplan. Tyvärr har den nuvarande regeringen med Miljöpartiet i spetsen ett snävt nationellt perspektiv i klimatfrågan, som hindrar den från att driva frågor globalt som gör skillnad på klimatet på riktigt. När de har synpunkter internationellt handlar det nästan alltid om att hålla tillbaka utvecklingen. Det är inte en framkomlig väg. Vi föreslår därför att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska verka för ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp och att Sverige, vid nästa klimattoppmöte, ska ta initiativ till förhandlingar om ett sådant minimipris.

4. Det nordiska samarbetet, punkt 3 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:597 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Förra sommaren togs en ny vision för Nordiska ministerrådet fram. Där prioriteras tre strategiområden under de kommande fyra åren: ett grönt, ett konkurrenskraftigt och ett socialt hållbart Norden. I det ingår bl.a. att stärka forskning och utveckling som stödjer koldioxidneutralitet och klimatanpassning på transportområdet. Arbetet ska utgå från Parisavtalet och Agenda 2030, men gå ännu fortare. Tyvärr går inte målsättningarna ihop med den förda politiken. Inrikes transporter står för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp. Vägtrafiken står i sin tur för mer än 90 procent av transportsektorns utsläpp. Sverige har etappmål om att senast till 2030 minska utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter exklusive luftfart med minst 70 procent jämfört med 2010. Med nuvarande förutsättningar och beslut kommer transportsektorn bara att nå halvvägs till 2030-målet. Därtill ökade utsläppen från inrikes transporter under 2018. För att nå målet krävs omfattande politiska åtgärder. Klimatkrisen kräver tydlig inriktning och målsättning nu. För att vi ska kunna genomföra en

omställning till fossilfria vägtransporter behövs tydliga åtgärder i närtid. Sverige ska därför inom det nordiska samarbetet verka för ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs med fossila bränslen efter 2025.

5. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 10 och 44–46 samt 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 23 och 38–40 samt avslår motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 3 i denna del och 7,

2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 5 och

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

EU är den viktigaste internationella arenan för Sveriges klimatsamarbete. Vi välkomnar de höjda ambitionerna för EU:s klimatarbete som de uttrycks i den gröna given, EU:s mest ambitiösa klimatplan någonsin. Vi står bakom EU-kommissionens förslag att EU ska ha nettonollutsläpp senast 2050 och minst 55 procent lägre utsläpp 2030 än 1990. Vi ser fram emot en översyn av lagstiftningen för både den ickehandlande sektorn och den handlande sektorn i EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS. Lagstiftningen inom dessa områden kommer att behöva skärpas, tillsammans med regler inom andra relevanta områden, för att utsläppsmålen ska kunna nås.

Coronapandemin har satt stor press på medlemsländernas ekonomier. För att i det här läget få stöd bland dessa för en ambitiös klimatpolitik måste den vara del av en större tillväxtagenda. Både Sverige och EU har under lång tid, Sverige mer framgångsrikt än de flesta andra, lyckats bedriva en politik som innebär att minskade utsläpp kan kombineras med ekonomisk tillväxt. Den utvecklingen behöver fortsätta, men i ett högre tempo än tidigare.

Vi stödjer inriktningen att EU-budgeten ska bidra till en klimatomställning i hela EU. Men vi är samtidigt av åsikten att medlemsländer som inte ställer sig bakom EU:s klimatmål inte ska ha rätt att ta del av omställningsstödet. Klimatmålet för 2050 måste gälla alla medlemsländer, och inte enbart unionen i dess helhet.

Det klimatpolitiska ramverket nationellt tillåter Sverige att använda s.k. kompletterande åtgärder för att nå klimatmålet 2045. Kompletterande åtgärder innebär att utöver utsläppsminskningar i Sverige får klimatmålet nås genom att använda bio-CCS, ökad inlagring av koldioxid i skog och mark samt internationella klimatåtgärder. Detta skapar flexibilitet och ökar effektiviteten i klimatarbetet. Också i EU borde kompletterande åtgärder bli tillåtna att använda för att nå klimatmålet 2030 och 2050.

Vi anser sammanfattningsvis att regeringen ska verka för att EU skärper sina klimatmål till 2030 och 2050, för att EU:s klimatmål till 2050 ska gälla alla medlemsländer och inte enbart unionen i sin helhet och för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål.

CCS och bio-CCS behövs för att Sverige ska bli klimatneutralt 2045 och därefter åstadkomma negativa utsläpp. Vi vill därför att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter vid nästa översyn ska anpassas till CCS och bio-CCS.

6. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2 och 7 samt

2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 5 och

avslår motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1 och 3 i denna del,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 10 och 44–46 samt

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 23 och 38–40.

Ställningstagande

Den gröna given som presenterades i början av 2020 har potential att bidra till en omställning mot ett mer klimatsmart, resurseffektivt och energieffektivt EU där utsläppen är frikopplade från den ekonomiska tillväxten. Det är viktigt att den gröna given främjar tillväxt i kombination med mål om klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland senast 2050.

Vi anser vidare att den gröna given ska bejaka bioekonomins potential att minska beroende av fossila källor genom substitution samt dess förmåga att bidra till uppfyllelse av EU:s klimatmål. För att inte inskränka äganderätten

när det gäller skogsbruk vill vi att Sverige i EU ska värna om den svenska modellen för skogsbruk. Detta blir extra viktigt i och med den nya tillväxtstrategin som EU-kommissionen presenterade förra året, en europeisk grön giv. I strategin benämns skogen ofta i samband med biologisk mångfald, skydd och återbeskogning. Vi ser det som en självklarhet att brukande av skogen är en av nycklarna till att nå ett hållbart och klimatsmart samhälle, dels genom att den växande skogen binder koldioxid, dels genom de klimatsmarta produkter som kan produceras från träråvaran och ersätta fossilbaserade produkter.

Det finns en rad åtgärder för att minska mängden koldioxid i atmosfären. Vi måste minska våra utsläpp av koldioxid, men vi måste även stärka arbetet med kolsänkor och ny teknik som tar bort koldioxid från atmosfären. Parallellt med att utsläppen ska minska måste även incitamenten för minusutsläpp, s.k. negativa utsläpp, stärkas. Detta gäller både för investeringar i testanläggningar och genom ett avdrag per ton faktiskt levererat minusutsläpp som de företag som väljer att etablera tekniken i sina anläggningar eller verksamheter kan få. FN:s klimatpanel bekräftar att minusutsläpp måste till om vi ska kunna nå klimatmålen. Men tekniken för minusutsläpp är dyr, och betalningsviljan är i dag låg. Därför har Centerpartiet drivit igenom offentliga satsningar på minusutsläpp i Sverige. Det är viktigt att utvecklingen går framåt både nationellt och internationellt, och därför vill vi skapa ett bonussystem för minusutsläpp på EU-nivå där varje aktör som genererar minusutsläpp får ersättning för det.

7. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 3 i denna del och 7,

2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 5,

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 10 och 44–46 samt 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 23 och 38–40.

Ställningstagande

Sverige ska ta täten i EU:s reformarbete. Sverige ska återigen bli ett land i EU:s kärna, som driver på för effektiva institutioner och beslutsprocesser som präglas av öppenhet och insyn. Det är centralt att Sverige står upp för och prioriterar arbetet inom EU med den gröna given som är Europeiska kommissionens övergripande plan för att EU ska bli klimatneutralt senast 2050. Ett klimatneutralt EU innebär en kraftigt ökad ambitionsnivå där bl.a. utsläppen av växthusgaser ska minska med 50–55 procent till 2030, i kontrast till den tidigare målsättningen på minus 40 procent. För att uppnå målet med ett klimatneutralt EU kommer kommissionen att granska, och vid behov revidera, all tidigare lagstiftning och direktiv. Målet med den gröna given är att ställa om EU till en grön klimatneutral union samtidigt som den ekonomiska tillväxten fortsätter. Mellan 1990 och 2018 minskade EU sina utsläpp med 23 procent samtidigt som ekonomin växte med 61 procent, vilket visar att det inte behöver vara en motsägelse att både minska utsläpp och behålla ekonomisk tillväxt. Den gröna given kommer att innebära stora förändringar för en mängd sektorer, både på EU-nivå och nationellt för Sverige, och hela den inre marknaden kommer att styras mot en grön och hållbar tillväxt. Det är för tidigt att säga vad de exakta följderna blir, men kommissionen har flaggat för att all tidigare lagstiftning ska ses över och vid behov anpassas för att målet om ett klimatneutralt Europa till 2050 ska uppnås. Behovet av en cirkulär ekonomi, utfasning av fossila bränslen, grön omställning av industrin och behov av en renoveringsvåg sammanfattar kommissionens huvudsakliga fokus i den gröna given. Arbetet med att bli en helt klimatneutral kontinent kommer dock att påverka nästan samtliga politiska områden och sektorer. Under de närmaste åren kommer flera konkreta förslag att läggas av kommissionen som medlemsländerna och Europaparlamentet då får ta ställning till. En stor del av förslagen i den gröna given är punkter som Liberalerna drivit sedan tidigare och arbetat för att reglera på EU-nivå.

För att nå Parisavtalets klimatmål krävs ett brett klimatsamarbete inom Europa, en pragmatisk politik och smarta investeringar. Det är viktigt och välkommet att EU nu har en gemensam ambition om att nå nettonollutsläpp till 2050 liksom delmålet till 2030. Dessa mål kan behöva skärpas ytterligare framöver om vi ser att vi inte kommer nå ambitionerna i Parisavtalet.

8. Utsläpp från inrikes transporter, punkt 6 (KD)

av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

I dag står inrikes transporter med 17 miljoner ton koldioxidekvivalenter för cirka en tredjedel av de samlade växthusgasutsläppen i Sverige. För att nå målen om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 har Sverige en ambition att utsläppen från vägtrafiken ska minska med 70 procent fram till 2030 jämfört med 2010. Det krävs en kostnadseffektiv omställning och smart utformning av infrastrukturen för att minska utsläppen från våra trafikslag. Det är angeläget att utsläppen från inrikes transporter reduceras på ett hållbart sätt som är förenligt med våra samhällsekonomiska mål och att ny teknik som möjliggör detta kan främjas. I detta arbete behövs satsningar på forskning och utveckling av fossilfria bränslen och fordonstyper som elbilar och elhybrider.

9. Produktion av biodrivmedel, punkt 7 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M)
och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 8 och
2020/21:3475 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Jämte elektrifiering och andra nya tekniker för att minska beroendet av fossil energi spelar biobränslen en stor roll för omställningen av vägtransporterna. Användningen av biodrivmedel bör öka. För att användningen av biobränslen ska göra riktig klimatnytta är det viktigt att regeringen tar ett helhetsgrepp också kring produktionen av biobränslen. Det är viktigt med hållbarhetskrav och krav på spårbarhet, så att bränslebytet inte leder till att det svenska klimatmålet nås på bekostnad av att utsläppen från sämre reglerade sektorer ökar.

Sverige har med vårt inhemska skogs- och jordbruk unika förutsättningar att tillverka grönt hållbart biodrivmedel. För att uppnå målen om flygets reduktionsplikt 2030 måste den inhemska produktionen öka. Detta handlar både om att öka incitamenten för en sådan produktion och om att verka för

undantag inom EU. Syftet med EU-förbudet mot storskalig biodrivmedelstillverkning är att framtidens fordon inte ska köras på importerad icke hållbart producerad palmolja eller skövlad regnskog. Detta är naturligtvis både rimligt och bra. Förbudet innebär dock ett hinder även för alla andra typer av biodrivmedel. Regeringen bör därför aktivt verka för att undantaget förlängs alternativt att lagstiftningen i grunden reformeras. Regeringen bör således driva på inom EU för en modern politik som öppnar upp för de länder som likt Sverige har förutsättning för storskalig, långsiktigt hållbar och miljövänlig biodrivmedelstillverkning.

10. Bonus–malus-systemet och klimatklivet, punkt 8 (KD)

av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 11 och avslår motionerna

2020/21:3171 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 19 och

2020/21:3172 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Det mest effektiva sättet att minska utsläppen från många personbilar är att konvertera motorn så att den kan köras på E85 eller rena biobränslen. Nyproduktionen av en bil är också mycket resurskrävande och innebär stor miljöpåverkan. I dag behandlas i bonushänseende inte konverterade fordon utifrån sina miljöegenskaper efter konverteringen, inte ens om konverteringen har gjorts innan fordonet sålts för första gången till en förare. Jag föreslår därför att ett nyproducerat fordon, om det konverteras innan det säljs till en förare för första gången, ska hanteras i bonus–malus-systemet utifrån de miljöegenskaper som det har efter konverteringen.

11. Rättsliga hinder när det gäller CCS och bio-CCS, punkt 9 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Koldioxidavskiljning och lagring är en del av lösningen för att minska utsläppen och nå våra klimatmål. Det är därför viktigt att undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig tillämpning av CCS och bio-CCS i Sverige och EU. Vi vill att regeringen verkar för att fler länder skriver på Londonprotokollet som förbjuder export av avfall för dumpning eller förbränning till havs. Genom en ändring i protokollet 2019 får koldioxid transporterats och lagras i andra länder när två tredjedelar av protokollsparterna har godkänt ändringen. Det måste även bli tillåtet med statsstöd till transporter av koldioxid på fler sätt än genom rörledningar. Fartygsbaserad transport av koldioxid till en lagringsplats är det enda realistiska alternativet i Sverige under en överskådlig framtid.

12. CCS och bio-CCS i övrigt, punkt 10 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 och 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 22 och avslår motion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 14 och 18.

Ställningstagande

CCS-tekniken är mogen att skala upp, och industrin är redo. Men incitamenten för att tillämpa CCS på svenska punktsläpp är för låga i dagsläget, trots att potentialen är stor och kostnaden i paritet med den svenska koldioxidskatten. Det är inte troligt att åtgärderna kommer att drivas fram av de styrmedel som finns i dag, där prissättningen av fossila utsläpp styrs av EU ETS och biogena utsläpp inte prissätts alls. Det behövs således ekonomiska styrmedel tillsammans med regelförändringar för att CCS ska kunna tillämpas.

Regeringen bör, med utgångspunkt i Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande Vägen till en klimatpositiv framtid, ge Energimyndigheten i uppdrag att omedelbart ta fram ett skarpt förslag till finansieringsmodell för bio-CCS. Vi vill dock även utöka Energimyndighetens uppdrag till att också innefatta en finansieringsmodell för CCS. Vi vill ha en finansieringsmodell på plats redan 2021 för att samma år kunna etablera ett stöd till företag som vill bygga fullskaliga anläggningar för att avskilja och lagra koldioxid.

13. Internationella utsläppsminskningar, punkt 11 (M, SD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 53 och

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 45.

Ställningstagande

Sverige har alltsedan början av 2000-talet använt klimatinvesteringar för att åstadkomma stora och långsiktigt hållbara utsläppsminskningar över hela världen. Hittills har Sverige inte räknat av utsläppsminskningarna mot det nationella klimatmålet. Men för att nå klimatmålet till 2045 och dessförinnan etappmålet till 2030 är det tillåtet att tillgodoräkna sig internationella klimatinvesteringar. I betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid föreslår den Klimatpolitiska vägvalsutredningen att Sverige redan nu ska inrätta ett program för att genomföra internationella klimatinvesteringar i syfte att åstadkomma verifierade utsläppsminskningar i andra länder inom ramen för Parisavtalet. Vi anser att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6.

14. Utvärdering och rapportering, punkt 15 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 41.

Ställningstagande

Klimatpolitikens syfte är att bidra till omställningen av samhället och att minska utsläppen av växthusgaser, i Sverige och ytterst globalt. En framgångsrik klimatpolitik måste således vara resultatinkänt och åstadkomma minskade utsläpp. Höga ambitioner och en god vilja är förutsättningar för att kunna bedriva en framgångsrik klimatpolitik, men det är inte tillräckligt. Precis som andra politikområden måste klimatpolitiken präglas av resultat och den ska göra skillnad på riktigt. Regeringens klimatpolitik uppfyller inte kraven på en resultatinkänt klimatpolitik som åstadkommer snabba utsläppsminskningar. Klimatpolitiska rådet granskar regeringens politik och i vilken utsträckning vidtagna och planerade åtgärder bidrar till att Sverige når sitt klimatmål. Eftersom klimatfrågan ytterst handlar om att minska de globala utsläppen borde det också ingå i uppdraget att analysera hur Sveriges klimatpolitik bidrar till att minska de globala utsläppen.

15. Utvärdering och rapportering, punkt 15 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 41 och avslår motion

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sveriges klimatgasutsläpp utgör en liten del av de totala utsläppen. Det saknar i sig betydelse eftersom det är genom att varje enskild utsläppskälla försvinner som vi hindrar klimatförändringarna från att få för stora konsekvenser. Vi behöver ta itu med alla utsläpp. Den stora potentialen i det svenska klimatarbetet ligger i att agera förebild. Vi kan visa att det är möjligt att åstadkomma en stark ekonomisk utveckling samtidigt som både klimatpåverkan och resursanvändning minskar. Sverige har stått förebild tidigare. Det viktigaste exemplet är vår omställning till en fossilfri elproduktion på 1970- och 1980-talen då vi också bröt kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och ökande elanvändning. Tyvärr redovisar Naturvårdsverket i sin statistik bara data från 1990. De stora svenska utsläppsminskningarna gjordes dessförinnan. Det är olyckligt då de förändringar Sverige genomförde under 1970- och 80-talen var kraftfulla och dessutom går att upprepa i andra länder. Naturvårdsverket bör därför tillgängliggöra även äldre statistik för att tydligare visa på de stora förbättringar Sverige har åstadkommit historiskt eftersom dessa kan tjäna som förebild för andra länder.

16. Klimatanpassning, punkt 16 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 5 och
avslår motion

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

Effekterna av klimatförändringarna drabbar hela mänskligheten, natur, djurliv och alla aspekter av våra samhällen med fler extrema väderhändelser och naturkatastrofer. Torka, översvämningar och hunger tvingar människor runt om i världen att fly från sina hem. Stora delar av Sverige har de senaste åren drabbats av svår torka och enorma skogsbränder som förstör ofattbara mänskliga och ekonomiska värden. Parisavtalet syftar till att begränsa temperaturhöjningarna till max 2 grader och helst 1,5 grader. Läget är dock allvarligt. Även om den globala medeltemperaturökningen begränsas till under 2 grader kommer klimatförändringarna att ha stor påverkan, eftersom Sveriges temperatur väntas stiga mer än det globala genomsnittet. Detta leder till mer ofta återkommande extremväder såsom värmeböljor och skyfall med ökad risk

för översvämningar, ras, erosion och förhöjda havsnivåer. Detta kräver att vi rustar vårt samhälle.

Klimatanpassningsåtgärder får aldrig kompensera för bristande ambitioner att i första hand minska utsläppen. Men det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Den nationella klimatanpassningsstrategin bör därför uppdateras kontinuerligt allteftersom kunskapsläget om klimatförändringarna ökar. Eftersom kunskap om klimatförändringar samt dess konsekvenser ligger till grund för klimatanpassningsarbetet vill vi se att tillräckligt med stöd ges till forskning, samordning och utvärdering av arbetet med klimatanpassning. Sveriges nationella strategi för klimatanpassning är i stor del decentraliserad, vilket är nödvändigt i ett land med stora lokala skillnader och utmaningar. Men ansvarsrollerna behöver förtydligas för att ge möjlighet till ansvarsutkrävande. Vi vill också stärka möjligheten för områden med liknande utmaningar att utbyta bästa praxis. Därtill vill vi att den nationella strategin i högre grad bejakar en helhetssyn som saknas i dag, för att se till att klimatanpassningsåtgärder inte på ett oskäligt sätt ökar Sveriges totala utsläpp. Sveriges klimatanpassningsarbete bör således stärkas genom en tydligare ansvarsfördelning mellan styρνivåerna. Vidare bör den nationella strategin kontinuerligt anpassas i och med att kunskapsläget förändras.

Särskilda yttranden

1. CCS och bio-CCS i övrigt, punkt 10 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Cement är en viktig råvara som ett modernt samhälle inte kan vara utan. Framställning av cement från kalksten innebär utsläpp av koldioxid. Ett sätt att komma till rätta med utsläppen är att fånga in och permanent lagra den koldioxid som uppstår vid cementtillverkningen. Parallellt med att infångning och lagring av biogen koldioxid från pappersindustrin och fjärrvärmeverken kommer igång behöver koldioxidavskiljning installeras vid landets två cementfabriker. De stora förändringarna behöver göras av branschen själv på eget initiativ. Staten har en roll i att genom Energimyndigheten stödja verksamheten på ett tidigt stadium, men också genom att via klimatdeklarationer för byggande och arbetet inom EU öka efterfrågan på koldioxidneutral cement. Snar installation av koldioxidavskiljning vid landets cementfabriker bör mot denna bakgrund stödjas.

De stora klimatgasutsläppen från raffinaderierna kommer från de fossila bränslen som verksamheten producerar. Men även den industriella processen i sig medför stora utsläpp. Raffinaderierna kommer att behöva övergå till att raffinera biobränslen och producera syntetiskt framställda bränslen från koldioxid och vätgas, men det kommer att dröja. Råolja kommer sannolikt att raffineras även efter det att de svenska utsläppen blivit nettonegativa. Det kommer att vara rationellt att vänta med att fasa ut viss nischanvändning av petroleum för att i stället bygga ut mer kapacitet för att åstadkomma negativa utsläpp. Under tiden användningen av petroleum minskar behövs åtgärder för att minska utsläppen från raffinaderierna. Åtgärderna måste bli en del av raffinaderiernas eget arbete med att nå nollutsläpp. En åtgärd som bör vidtas är att raffinaderierna fångar in och permanent lagrar den koldioxid som trots allt uppstår i processen. Raffinaderiernas arbete med att få till stånd koldioxidinfångning bör därför underlättas.

I budgetpropositionen för 2021 presenterades en satsning på negativa utsläpp som bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna. Satsningen innebär att ett system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för förnybara källor (bio-CCS) ska inrättas. Satsningen beräknas innebära en ökning av anslaget 1:19 Industriklivet med 50 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor 2023. I budgetpropositionen föreslås även att Statens energimyndighet ska bli nationellt centrum för CCS och myndigheten tillförs 5 miljoner kronor för att genomföra den nämnda satsningen. Jag väljer mot bakgrund av denna satsning att enbart lämna ett särskilt yttrande i denna fråga. Frågan är viktig för Liberalerna och jag kommer att noga att följa utvecklingen på området.

2. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (M)

Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella parti- och kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (SD)

Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (C)

Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare särskilda yttranden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (V)

Elin Segerlind (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

7. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

8. Liberalernas förslag om LULUCF, forskning samt industri och export (L)

Nina Lundström (L) anför:

Liberalerna har i motionerna 2020/21:3238 yrkande 6, 2020/21:3273 yrkande 9 samt 2020/21:3679 yrkandena 11, 22 och 42 lämnat förslag som rör klimatsatsningar inom LULUCF, forskning samt industri och export. Budgetpropositionen för 2021 byggde på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. På grund av eventuell budgetkoppling avstår jag därför från att lämna någon reservation när det gäller nämnda motionsförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:597 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för ett stoppdatum till 2035 för försäljning av fossila drivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:662 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU ETS och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det globala perspektivet inom klimatarbetet bör ges en central plats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella förhandlingar ska verka för att de som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena om att minska utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk klimatpolitik måste bygga på en nyttokostnadsanalys och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en analys av den svenska föregångspolitiken på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska klimatmål inte bör formuleras på ett sätt som försvårar industrietablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att svensk klimatpolitik inte leder till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tills vidare ska ha Europeiska rådets rambeslut från år 2014 som riktlinje för sina åtaganden gällande reduktioner av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de frivilliga åtagandena inom ramen för klimatavtalet

- i Paris framöver ska utformas så att de enkelt kan jämföras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelning av utsläppsminskningar inom EU och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtaganden inom EU bör kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LULUCF, utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, bör räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa det klimatpolitiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte använda sektorsvisa mål inom klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:729 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om LULUCF och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:732 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av lagstiftningen som missgynnar syntetiska alternativa bränslen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1313 av Jens Holm m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska införa ett stoppdatum till 2035 för försäljning av fossila drivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1462 av Mathias Tegnér (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ekonomiska politiken behöver ses över för att säkerställa att ett klimatperspektiv är integrerat i alla reformer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2025 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga om ett nytt mål för konsumtionsutsläpp bör inrättas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2061 av Mathias Tegnér m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av konsumtionsbaserade klimatmål och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2079 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en nationell strategi för koldioxidlagring och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2491 av Hans Hoff (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att införa reduktionsplikt för flygbränsle och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2503 av Patrik Engström m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att myndigheterna prioriterar samarbete för en effektiv omställning till det fossilfria samhället och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för initiativ som ökar delaktigheten och förståelsen för klimatpolitikens betydelse och därmed förmåga att vara politiskt möjlig och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2572 av John Weinerhall och Viktor Wärnick (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatpolitiken ska utgå från en princip om klimateffektivitet där klimatsatsningars påverkan på utsläpp omräknat i koldioxidekvivalenter ska redovisas samt att avsteg från denna princip särskilt ska motiveras och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2578 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det likt i transportsektorn ska sättas upp specifika mål även för utsläpp från produktion av livsmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2709 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Fossilfritt Sverige och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimat och biologisk mångfald behöver hanteras tillsammans och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ambitionen i klimatpolitiken och sikta mot att bli klimatpositiv och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättvis klimatomställning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2721 av Lorentz Tovatt (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka offentliga nudginginsatser som kan vara rimliga att arbeta med för att nå klimatmålen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål för konsumtionsbaserade utsläpp och om att följa upp det med åtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2807 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska driva på för att EU ska vara ett klimatpolitiskt föredöme och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör integrera satsningar på utveckling av koldioxidavskiljning med övriga Norden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2809 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utsläppsmål för inrikes transporter bör uppnås på ett kostnadseffektivt

sätt förenligt med våra samhällsekonomiska mål och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nyproducerat fordon som konverteras innan det sålts till en förare för första gången ska hanteras i bonus–malus-systemet utifrån de miljöegenskaper som det har efter konverteringen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2922 av Rickard Nordin m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål inom ramen för den gröna given och stärka det internationella klimatarbetet för att nå Agenda 2030:s och Parisavtalets mål och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gröna given ska främja tillväxt i kombination med utsläppsminskning med mål om klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland senast 2050 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatmålen i Sverige och EU bör skärpas ytterligare och att det långsiktiga målet bör vara att nå klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland 2040 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland såväl som att utöva klimatdiplomati i det globala, europeiska och regionala klimatarbetet och främja regelverk på alla nivåer för att ekonomiska styrmedel effektivt ska kunna användas för minskad klimatpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges klimatanpassningsarbete genom en tydligare ansvarsfördelning mellan styρνivåerna samt att den nationella strategin kontinuerligt bör anpassas utefter förändrat kunskapsläge och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa och bredda EU:s utsläppshandelssystem genom att inkludera fler sektorer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU ETS och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2928 av Peter Helander m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gröna given ska bejaka bioekonomins potential att minska beroende av

fossila källor genom substitution samt dess förmåga att bidra till uppfyllelse av EU:s klimatmål och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2940 av Per Schöldberg m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra villkoren och förutsättningarna för koldioxidlagring med CCS i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3171 av Anders Åkesson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut fossila bränslen i transportsektorn till 2030, med vissa undantag, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en omställningspremie för att stärka incitamenten för en större andel förnybara drivmedel samt elektrifiering av arbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftigt ska minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och utreda möjlighet till en biodrivmedelsbonus för att påskynda omställningen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa obligatorisk inblandning av biodrivmedel för flyget och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3172 av Anders Åkesson m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utsläpp och luftkvalitet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3245 av Helena Gellerman m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla styrmedel inom området fossilfria bränslen ska vara utformade så att elektrobränslen inkluderas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatsatsningar inom LULUCF och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat europeiskt samarbete inom klimat- och miljöpolitik i enlighet med EU:s gröna giv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3349 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram beräkningskonventioner för klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Klimatpolitiska rådet ska ges ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i regeringens enskilda klimatreformer och vid behov föreslå nya, effektivare åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med en uppdaterad klimathandlingsplan som, i enlighet med kraven i klimatlagen, innehåller en redovisning av utfallet av vidtagna åtgärder för att minska utsläppen samt i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett svensk-norskt samarbete kring CCS och bio-CCS, inklusive lagringsplats, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en finansieringsmodell för CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter anpassas till användningen av CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reduktionsplikten som ett viktigt verktyg för transportsektorns omställning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en reduktionsplikt för flyget bör införas snarast och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att sjöfarten inkluderas i EU:s system för handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för en harmonisering av kompensationen för indirekta effekter och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom substitution ersätta fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU skärper sina klimatmål till 2030 och 2050 och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s klimatmål till 2050 ska gälla alla medlemsländer och inte enbart unionen i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en nystart för FN:s klimattoppmöten med finansministrarnas närvaro och förhandlingar om ett globalt minimipris på utsläpp av koldioxid och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en sammanlänkning av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) med andra länders och regioners motsvarande system för handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett nytt ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3356 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogens bidrag för att minska utsläppen ska få genomslag i internationella klimatavtal och klimatmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Klimatpolitiska rådet ett nytt uppdrag att analysera hur Sveriges klimatpolitik bidrar till att minska de globala utsläppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Klimatpolitiska rådet ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i regeringens enskilda klimatreformer och vid behov föreslå nya, effektivare åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka användningen av biodrivmedel i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reduktionsplikten som ett viktigt verktyg för transportsektorns omställning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en reduktionsplikt för flyget snarast bör införas och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att sjöfarten inkluderas i EU:s system för handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en finansieringsmodell för CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter anpassas till användningen av CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU skärper sina klimatmål till 2030 och 2050 och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s klimatmål till 2050 ska gälla alla medlemsländer och inte enbart unionen i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utsläppsminskningar från kompletterande

åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till förhandlingar om ett globalt minimipris på utsläpp av koldioxid i samband med COP 26 och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett nytt ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom substitution ersätta fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3475 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reduktionsplikt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av inhemska hållbart producerade biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3501 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör integrera satsningar på utveckling av koldioxidavskiljning med övriga Norden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet för utsläppsrätter inom EU, EU ETS, så att det omfattar alla växthusgaser och vidgas till ett globalt handelssystem med ett gemensamt mål för minskade utsläpp, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör överväga möjligheten att utarbeta en nationell lagstiftning så att industrins klimatgasutsläpp minskar tillräckligt fort för att de nationella klimatmålen ska nås och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koldioxidavskiljning vid landets cementfabriker och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att raffinaderiernas arbete med att få till stånd koldioxidinfångning bör underlättas och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning kring metoder för att minska metangasavgången från boskap och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgängliggöra även äldre statistik för utsläpp av klimatgaser och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att främja svensk export och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
17. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:662	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	27
2020/21:727	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	1–3, 5, 6, 8– 13, 15–17, 20 och 22
2020/21:729	Mats Nordberg m.fl. (SD)	34
2020/21:732	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	9
2020/21:1313	Jens Holm m.fl. (V)	4
2020/21:2025	Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S)	
2020/21:2061	Mathias Tegnér m.fl. (S)	
2020/21:2079	Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S)	
2020/21:2491	Hans Hoff (S)	
2020/21:2503	Patrik Engström m.fl. (S)	1
2020/21:2572	John Weinerhall och Viktor Wärnick (båda M)	
2020/21:2578	Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M)	
2020/21:2709	Maria Gardfjell m.fl. (MP)	23
2020/21:2721	Lorentz Tovatt (MP)	
2020/21:2729	Amanda Palmstierna m.fl. (MP)	1
2020/21:2807	Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)	6 och 10
2020/21:2922	Rickard Nordin m.fl. (C)	3 idd och 6
2020/21:2940	Per Schöldberg m.fl. (C)	3
2020/21:3171	Anders Åkesson m.fl. (C)	2, 7, 9 och 13
2020/21:3245	Helena Gellerman m.fl. (L)	1
2020/21:3349	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	1–3, 6, 17, 23, 31, 35, 37, 51 och 52
2020/21:3356	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	23
2020/21:3368	Ulf Kristersson m.fl. (M)	2, 9, 14, 19, 44 och 61
2020/21:3475	Maria Stockhaus m.fl. (M)	5

2020/21:3501 Camilla Brodin m.fl. (KD)

31 och 32